

TERRA

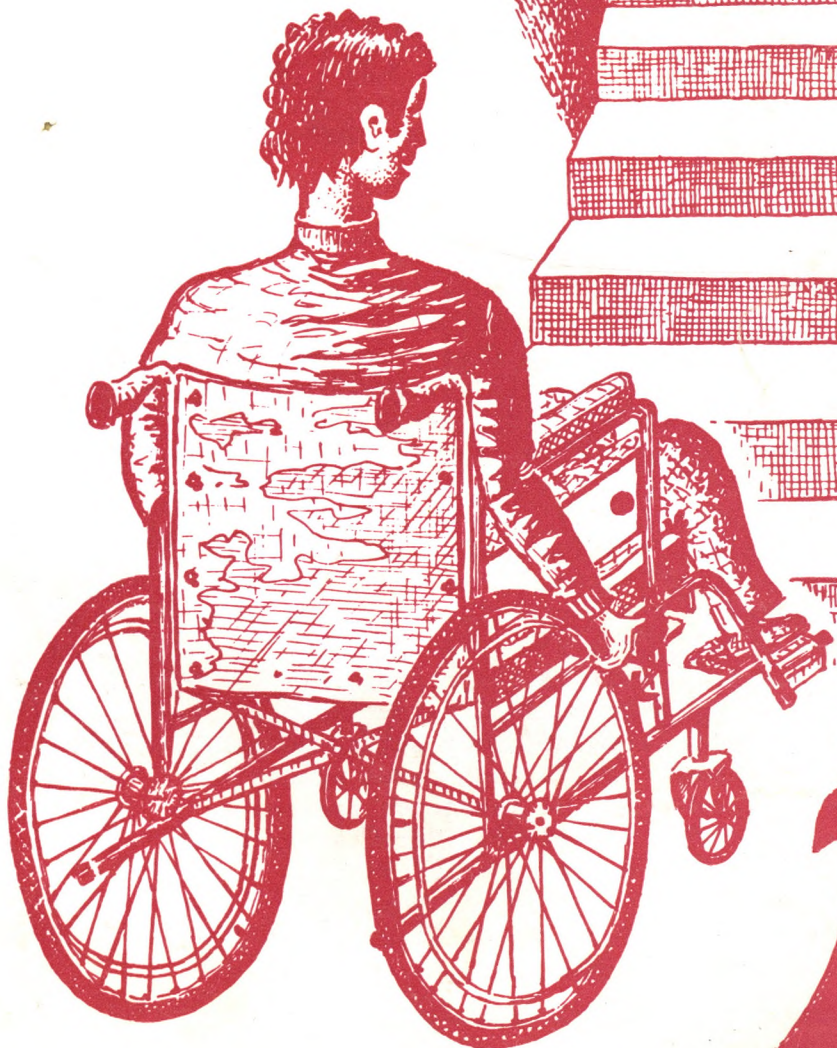
SANT HILARI SACALM

SANT HILARI

Els minusvàlids:

S.O.S.

Vila B. '81

Jordi Pons,
un muntanyenc
d'altura

Sant Hilari, pioners
27 anys de l'arribada
de la "tele"

Especial Escolars

De ayer y de hoy (2)

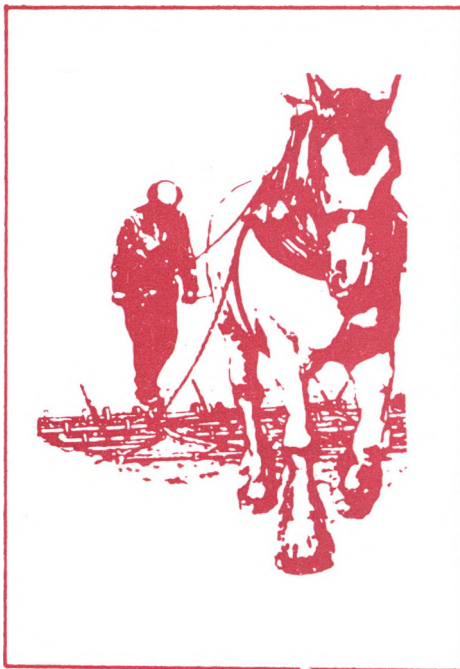
REPUBLICA Y ECONOMIA

Como preámbulo diremos que hay repúblicas de muchos carices y economías diferenciales de interpretación. Pero sin dejarse maníatar por el léxico de los vocablos o del verbalismo, constatamos que hay repúblicas republicanas de cartón, como hay economías llamadas liberales y otras estatales aun que estén disfrazadas del adjetivo socialista o nacionalista. Embrollos no faltan para desorientar y mejor especular. Nos faltaría la linterna de Diógenes para dar luz.

REPUBLICA: res-pública nos dice el latín; cosa-pública describe nuestra lengua. Claro es. Las Cosas públicas, es decir, lo que atañe a la convivencia de un pueblo, entra en el cuadro de la república, y tanto es república la gestión que abarca un país o nación como la de un municipio siempre que sea la expresión democrática de sus ciudadanos. Por ejemplo: el Pueblo de San Hilario Sacalm vive en República. El Presidente de la alcaldía y el Consejo han sido elegidos por el voto Universal de los Derechos Humanos del Hombre por un tiempo determinado para mandar los acuerdos tomados en asamblea general del Consistorio. No son hereditarios ni imprescindibles. Todo lo contrario de comisarios gestores, gobernadores, reyes, emperadores y otras llamadas dignidades que se apoderan de los poderes públicos por montajes oportunistas circunstanciales o por la fuerza de las armas, coalición paralela ya que no hay estado ejecutivo sin fuerza de estado llamado del orden. Las diferencias son totales. En todo sistema que desde las raíces a la cúspide no es por la voluntad pública, no es Cosa-pú-

blica.

Hay que pensar que el vocablo república, es decir, Cosa-pública remonta el tiempo y se adentra más allá de la escritura por la pluma o por el pincel, incluso de lo que nos transmiten los jeroglíficos. Pues lo que conocemos de las dispares civilizaciones: comunidades, repúblicas, imperios, feudos, reinados y que sé más es un polvo, un granito de arena de la vida de la humanidad. Los profetas y los adivi-

nantes se esfuman al avanzar la ciencia. Cuando llegó el Dios de las religiones, el hombre había usado billones de pares de alpargatas si no eran los cascos de las plantas de sus pies de tanto andar por el Globo, como también se le habían hecho caricias en el corazón de tanto pelear, que la Potencia dicho Divina tuvo que renunciar de hacer de la tierra el Paraíso, instalándolo en la imaginación para luego de haber dejado de ser. Y han faltado otras pretensiones de redención, racionales y metafísicas. Pero la diatriba de la especie continua en pleno fervor. Desaparecen sistemas, repúblicas, reinados o imperios, y los que se creen

eternos son los que más profundo caen; y caen por causas idénticas o del mismo fundamento: por no servir la Cosa-pública, es decir, lo que pertenece a todos.

ECONOMIA: Ciencia de gestión. Lo mismo puede ser de una familia o de una empresa o de un estado. Pero ambas están conectadas para no decir que un sostiene a la otra. Forman un cuerpo y si una está enferma la otra se resiente. No hay gran economía nacional sin prosperidad de la empresa (privativa o cooperativista) ni la empresa puede florecer si no hay una riqueza familiar, es decir, un nivel de vida humano. Lo que quiere decir que no hay verdadera economía de un país si el conjunto de sus habitantes no pueden consumir su guiso.

Esta pirámide de dinamismo en revalorizar lo que poseemos, tanto en lo humano como en la geografía de nuestra tierra, debe ser el vehículo que con armonía nos debe hacer entrar en la nueva sociedad, la cual debe organizar la vida según inteligencia, riquezas materiales y necesidades sociales. Y no hay otra solución si un país quiere ser libre e independiente. O se esclava de uno de los dos bloques o se debe evolucionar desde el individuo a la sociedad, empezando por desterrar el viejo proceder de dominio individual, del que lo MIO es mío y de que lo TUYO también llegará a ser mío.

CONCLUSION: República y Economía se dan la mano; ciencia de gestión y cosa pública son la misma. Una no puede ir sin la otra. Y menos en el siglo que se nos avecina, si queremos ser dignos de un pueblo evolucionado con personalidad propia.

Antón ROTLLANT

ODA VITAL, CANT EXISTENCIAL

Una paret buida,
un vers mal escrit,
un joc d'escacs,
una espelma
que tracta d'obrir camí.
Un foc,
un crit i una ampolla
buida a cada glop.
Una tristessa embriagadora
i un esperit cansat.
Uns cops de mà,
un estudi constant de l'estelada:
ell, el cel, li dirà la veritat.
Una solitud extrema
i un carreter que fuma desesperat.
Pobre!
Ha viscut dues guerres,
i de les dues n'és vengut.
Veu una flama que s'apaga
i pensa que és la seva ànima.
Lluita incerta, inacabada, bestial...
Un gos, company fidel
li dirà:

Ara és l'hora, no
estàs acabat. El teu moviment,
ell és el senyal,
jo et seguiré!
I la trista solitud
es bescanvia per una
companyonia revifant.
El món ha canviat,
mai més serà un pobre carreter...
I ell segueix endavant,
ara cofoi, ara satisfet.
N'és de bonic viure!
Demà serà un altre dia,
continuarà el seu camí
ja mai perdut,
l'estelada el guiarà,
la terra serà son hogar
i el camí sa vida.
Cantarà constant:
Visca! Visca!
Per què no? Demà pot ser un gran dia ...

Cel de Ferro

sumari

nº 20

Portada: Josep Maria Vila	
Bústia terrosa.....	2, 3
Oracle.....	4
Editorial.....	5
Tema del mes: L'any internacional del minusvalid, només paraules.....	6, 7, 8, 9, 10
Terra informa.....	11
<i>Especial Escoles</i> : Col·legi Sant Josep i Formació Professional. I-XVII	
Reportatge: Sant Hilari, pioners.....	12, 13, 14, 15, 16, 17
Sabieu que: La formació d'un poble.....	18, 19, 20
Poesia: Anton Carrera.....	21
Entreteniments.....	23
Agenda.....	24
Actualitat futbolística.....	25
Personatges de la nostra terra: Jordi Pons.....	26, 27, 28, 29, 30
Exit del cross d'enguany.....	31

CAL COMUNICACIÓ INTERCOMARCAL

Josep M. ESPINAS *

Enacara hi ha molts catalans que són d'una comarca. N'hi ha que ja no hi viuen, que han emigrat a Barcelona o algun altre nucli industrial, turístic, de serveis-receptor. Però no han perdut el sentit de pertinença a la comarca d'origen.

Això ens diferencia de la majoria d'espanyols, que no tenen una vinculació comarcal, sinó de capital de província. Un andalús d'Antequera us dirà que és de Màlaga, i un estremeny de Trujillo, si li pregunteu d'on és, us respondrà *de Càceres*. Només si insistiu: *de la mateixa ciutat?* acabarà confessant-vos el nom del poble o de la vila on ha nascut. La gent de Valls no es considera de Tarragona, sinó de l'Alt Camp, i un argentoní no s'auto-defineix com a barceloní -el d'Antequera s'atribueix la condició de *malagueny*- ni tant sols com a mataroní: és del Maresme.

Aquest sentiment, que és un fet viu, està subjecte a una evolució. D'una banda, hi ha un determinat nombre de catalans que són més conscients de la vinculació comarcal que no pas llurs pares o llurs avis -que potser eren de l'Anoia o del Baix Llobregat *sense saber-ho*, com aquell que escrivia sense saber que escrivia *en prosa*. Se n'ha parlat molt de les comarques, i la difusió de les denominacions comarcals en llibres, diaris, revistes, ràdio, etc., ha ajudat molt; hi han col.laborat les entitats esportives, culturals, socials i també els partits polítics organitzats en àmbits comarcals. Això ha facilitat que els immigrants acceptessin amb naturalitat aquesta ordenació del territori.

Des d'un altre punt de vista, el sentiment comarcal corre el risc que és comú a tots els *sentiments de resistència*, i no hi ha cap dubte que la defensa de la comarca ho ha estat, i ho és: un sentiment de resistència contra la provincialització centralista, i en termes més generals sontra la massificació. El risc és la dificultat de trobar l'equilibri entre l'exigència d'identitat pròpia i la necessària solidaritat col.lectiva.

No sabem -almenys jo no ho sé- quina serà la pròxima ordenació territorial de Catalunya, en el cas que sigui possible fer-la. Però és segur que crearà problemes i tensions, perquè ja no es tractarà -com fins ara- d'enaltir les comarques *sobre el paper*, en un assaig històric-geogràfic o en un llibre amb boniques il.lustracions, sinó que caldrà implantar una comarcalització pràctica, que respectant l'essència de cada entitat tradicional tingui les dimensions i els continguts òptims per al desenvolupament comunitari.

Jo no soc sociòleg, ni economista, ni cap mena d'expert en aquest tema, i per tant no m'escau de ficar-me on no em demanen. Em sembla clar, però, que ens caldrà posar a prova la nostra voluntat, perquè si arribem a disposar, algun dia, de la possibilitat d'estructurar eficaçment Catalunya seria un suïcidi posar a la gran roda que ha de moure la nació un seguit de bastons inoportuns.

Cap delimitació territorial és satisfactòria per a tothom, però tots hem d'anar preparant per a adaptar-nos comprensivament a uns interessos generals, que també són els nostres. I per tal d'evitar encastellaments excessius, penso que és molt convenient -i urgent- que es fomenti la comunicació inter-comarcal. La gent més sensible i responsable de cada comarca ha d'establir i mantenir contactes cordials i regulars amb la gent de comarques veïnes, i crear progressivament un clima de col.laboració. La comarca és més que una mena de diploma històric; és una eina de reconstrucció política, en el sentit més ampli del mot. I també, aquí, *entre tots ho farem tot*, o no farem altra cosa que parilitzar-nos en les nostres respectives argumentacions.

Avançem-nos al moment dels conflictes, que n'hi haurà, esforçant-nos a crear un estat d'opinió que, arribat el moment, pesi constructivament; fem lligams, instaurem relacions, *apartem els núvols que ens amaguen la claror*, com diu en Llach.

* Escriptor

MINUSVALIDS

Tothom està d'acord que el minusvàlid és un ésser humà amb els mateixos drets que qualsevol altre. Amb aquest principi, tots hi estem conformes. Però en realitat ens trobem que no hi ha llocs de treballs per a minusvàlids (tant psíquics com físics), tampoc no hi ha transports públics adequats a ells, hi ha barreres arquitectòniques insalvables (escales, valls, ...), a les escoles són vistos com a estranys, ... En definitiva, és una de les grans contradiccions que té la societat en què ens ha tocat viure.

Fins a la segona Guerra Mundial podríem dir que aquest era un problema gairebé desconegut, doncs o bé les famílies amagaven als disminuïts psíquics o bé morien aviat per malalties incurables en ser més dèbils. La qüestió era semblant pels disminuïts físics doncs la majoria es quedaven a casa i d'allí ben poques vegades sortien.

Es amb el desenvolupament industrial i l'avenç de la medicina o pròtesis, en què el minusvàlid ha volgut recuperar un lloc perdut a la societat en ser-li reconeguts uns drets que, en teoria, pot exercitar.

Però davant d'això s'ha trobat amb els interessos econòmics que fan prevaldre l'eficiència, la rapidesa, la fortalesa i la competitivitat davant la qual el deficient era totalment rebutjat.

La possible solució és difícil i complicada, ja que cal que tots plegats ens traquem els prejudicis que ens dominen per o bé repudiar el minusvàlid com a ser inferior, o bé cuidar-lo excessivament de forma paternalista, així cal que realment deixem que els deficientes comparteixin els llocs de treball, estudi, professional i d'esbarjo amb

nosaltres. Això, naturalment cal començar-ho a iniciar a nivell personal i a la vida pràctica.

SEGON ANIVERSARI

Arribar a dos anys de vida, és quelcom reconfortant. Arribar a celebrar el segon aniversari d'una revista local és, alhora, reconfortant i indicatiu en el cas d'aquest tipus de premsa, puix que demostra les inquietuds de comunicació en una comunitat petita: el poble. Poder arribar a la celebració del segon any de la publicació d'una revista a Sant Hilari és, tot plegat, reconfortant, indicatiu i extraordinari.

En efecte, aquesta persistència per a demostrar allò irrefutable, ha deixat bocabadat a més d'algun suspicax que vacil·lava, com la història ha confirmat, la inviabilitat d'una publicació mensual a un poble en el qual els darrers intents per establir un mitjà de comunicació tan sols ha estat fruit d'una "nit hilarienca". Aquest regust amarg per la mort ràpida de tantes publicacions al nostre poble, es traslladà d'una forma intrínseca a aquella revista que veia la llum pública el desembre de 1979. Raons històriques avalaven aquest raonament i tot feia presagiar que aquella revista tard o d'hora esdevindria una de tantes revistes de regust amarg.

La nostra persistència, com deïem, es palesa mes rera mes. I tu, lector anònim, n'ets la garantia. Gràcies a tu, lector, com a vosaltres col·laboradors literaris i publicitaris, i altres assidus, aquest projecte de revista local, circumstancialment anomenada TERRA, va superar l'obstacle "temps" per a instal·lar-se al bell mig de la normalitat, d'allò

quotidià i versemblant. Ja tan sols manca, d'una vegada per totes, normalitzar les inquietuds d'una consciència massa temps endormiscada.

El desembre de 1981, després de dos anys d'existència, és el repte que aferim al poble de Sant Hilari.

XAVIER VINADER

Xavier Vinader, és una víctima més del difícil moment polític que està vivint el país. Els poders fàctics estan influïnt decisivament a l'enduriment de la situació d'un temps a aquesta part.

La setència recaiguda a Xavier Vinader és realment un precedent molt perillós per a la llibertat d'expressió, ja que quan un periodista faci un article denunciant algú, ja cal que aquest no li passi res car sinó el periodista respondrà del resultat.

Ja no sabem com reaccionar en front de les agressions que continuament reben els drets i les llibertats reconegudes a la Constitució de 1978 i en els Drets de l'Home de les Nacions Unides (ONU). Tan sols es pot continuar lluitant sense perdre la confiança en les institucions democràtiques confiant que en el futur això canviarà.

MINUSVALIDS

Tot hom està d'acord que el minusvàlid és un ésser humà amb els mateixos drets que qualsevol altre. Amb aquest principi, tots hi estem conformes. Però en realitat ens trobem que no hi ha llocs de treballs per a minusvàlids (tant psíquics com físics), tampoc no hi ha transports públics adequats a ells, hi ha barreres arquitectòniques insalvables (escales, valls, ...), a les escoles són vistos com a estranys, ... En definitiva, és una de les grans contradiccions que té la societat en què ens ha tocat viure.

Fins a la segona Guerra Mundial podríem dir que aquest era un problema gairebé desconegut, doncs o bé les famílies amagaven als disminuïts psíquics o bé morien aviat per malalties incurables en ser més dèbils. La qüestió era semblant pels disminuïts físics doncs la majoria es quedaven a casa i d'allí ben poques vegades sortien.

Es amb el desenvolupament industrial i l'avenç de la medicina o pròtesis, en què el minusvàlid ha volgut recuperar un lloc perdut a la societat en ser-li reconeguts uns drets que, en teoria, pot exercitar.

Però davant d'això s'ha trobat amb els interessos econòmics que fan prevaldre l'eficiència, la rapidesa, la fortalesa i la competitivitat davant la qual el deficient era totalment rebutjat.

La possible solució és difícil i complicada, ja que cal que tots plegats ens traquem els prejudicis que ens dominen per o bé repudiar el minusvàlid com a ser inferior, o bé cuidar-lo excessivament de forma paternalista, així cal que realment deixem que els deficientes comparteixin els llocs de treball, estudi, professional i d'esbarjo amb

nosaltres. Això, naturalment cal començar-ho a iniciar a nivell personal i a la vida pràctica.

SEGON ANIVERSARI

Arribar a dos anys de vida, és quelcom reconfortant. Arribar a celebrar el segon aniversari d'una revista local és, alhora, reconfortant i indicatiu en el cas d'aquest tipus de premsa, puix que demostra les inquietuds de comunicació en una comunitat petita: el poble. Poder arribar a la celebració del segon any de la publicació d'una revista a Sant Hilari és, tot plegat, reconfortant, indicatiu i extraordinari.

En efecte, aquesta persistència per a demostrar allò irrefragable, ha deixat bocabadat a més d'algun suspicax que vacil·lava, com la història ha confirmat, la inviabilitat d'una publicació mensual a un poble en el qual els darrers intents per establir un mitjà de comunicació tan sols ha estat fruit d'una "nit hilarienca". Aquest regust amarg per la mort ràpida de tantes publicacions al nostre poble, es traslladà d'una forma intrínseca a aquella revista que veia la llum pública el desembre de 1979. Raons històriques avalaven aquest raonament i tot feia presagiar que aquella revista tard o d'hora esdevindria una de tantes revistes de regust amarg.

La nostra persistència, com deïem, es palesa mes rera mes. I tu, lector anònim, n'ets la garantia. Gràcies a tu, lector, com a vosaltres col·laboradors literaris i publicitaris, i altres assidus, aquest projecte de revista local, circumstancialment anomenada TERRA, va superant l'obstacle "temps" per a instal·lar-se al bell mig de la normalitat, d'allò

quotidià i versemblant. Ja tan sols manca, d'una vegada per totes, normalitzar les inquietuds d'una consciència massa temps endormiscada.

El desembre de 1981, després de dos anys d'existència, és el repte que aferim al poble de Sant Hilari.

XAVIER VINADER

Xavier Vinader, és una víctima més del difícil moment polític que està vivint el país. Els poders fàctics estan influïnt decisivament a l'enduriment de la situació d'un temps a aquesta part.

La setència recaiguda a Xavier Vinader és realment un precedent molt perillós per a la llibertat d'expressió, ja que quan un periodista faci un article denunciant algú, ja cal que aquest no li passi res car sinó el periodista respondrà del resultat.

Ja no sabem com reaccionar en front de les agressions que continuament reben els drets i les llibertats reconegudes a la Constitució de 1978 i en els Drets de l'Home de les Nacions Unides (ONU). Tan sols es pot continuar lluitant sense perdre la confiança en les institucions democràtiques confiant que en el futur això canviarà.

L'ANY INTERNACIONAL NOMES

Per

Marta CLOS

Cauere en el tòpic de dir que la "societat és dolenta, està degradada..." és, moltes vegades, perillós; perillós en la mesura de què resulta una manera fàcil de desentendre'ns d'una realitat que esdevé moltes vegades angoixant, i que per tant no ens agrada.

Aquestes planes, doncs, no pretenen pas fer demagògia sobre un tema que ja és ben palès, la minusvàlia, sinó convidar a endinsar-nos una mica al món d'aquestes persones minusvàlides (físiques i síquiques) i que cadascú, individualment les seves pròpies conclusions.

HEM DE SER SOLIDARIS AMB NOSALTRES MATEIXOS

En Rafael Illana viu a Barcelona amb els seus pares. A l'edat d'11 anys va tenir la polio i va quedar impossibilitat físicament. Ara té 41 anys i des de fa molt de temps es dedica a la pintura. L'habitació on em rep en Rafael és plena de llibres, quadres per acabar i tota classe de pincells; tot això a l'altura del llit on ell està ajegut. al seu costat un gat de color gris que quan em veu salta i ja no torna a aparèixer.

A part d'estudiar, pintar i viatjar, en Rafael treballa a ECOM (Entitats Col·laboradores amb el Minusvàlit)... ell mateix ens ho explica "Bé, jo havia estat molt temps desconectat amb moviments de minusvàlids, però va arribar un moment

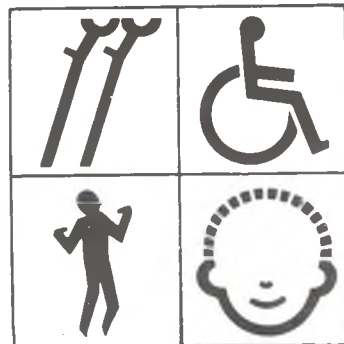
en què com he viatjat bastant, em vaig plantejar que a part de les meves activitats, podria aportar la meua experiència a aquestes persones que estan treballant en aquest tema, i ara ja fa 11 anys que estic d'una manera més activa treballant en aquest sentit!"

Quan li demano que expliqui una mica la seva vivència personal, les exposicions que ha fet i els problemes que ha tingut en la seva professió, somriu i em contesta. "Bé, per començar, la meua professió ja no és normal, en el món de l'art hi ha hagut grans marginacions en el meu cas això suposa doncs una limitació dins una altra marginació. De totes maneres, penso que posar exemples de casos concrets és d'alguna manera una trampa; tu no pots dir: mira, aquella persona és minusvàlida i fixa't tot el que ha fet!; penso que cada persona és un món i el què pugui arribar a ésser depèn de les circumstàncies en què es trobi i dels estímuls que rebí. En el meu cas em va estimular l'exemple d'altres persones que a part de... van fer grans coses, però més que això m'han estimulat altres persones que a part de la seva minusvàlia estan treballant pels demés... això és molt important. Aquesta solidaritat que reclama de la societat, nosaltres som els primers que hem de donar exemple. Si nosaltres no ens fem solidaris dels nostres companys, amb quin dret moral

A punt ja de finalitzar l'any 1981, l'any del Minusvàlid, un milió i mig, aproximadament, de persones al nostre país, continuen reivindicant el dret a conuiu en un món que molt sovint els ignora. I és trist que s'hagi

**SI TROBES
UN DISMINUIT
FISIC
QUÉ POTS FER?**

DEL MINUSVALID, PARAULES

de declarar un any del minusvàlid, que molt lluny de solucionar el problema, serveix únicament per "recordar-nos" que existeixen unes persones que sofreixen una marginació i que per tant necessiten ajuda.

vas a reclamar a la societat en general que sigui solidària...si la gent no viu el problema, com l'ha de sentir!. Tu m'has preguntat com he viscut jo la meva minusvàlia, pot ser et contesto una mica tangencialment, però penso que una manera de viure-la és aquesta, dir, què puc fer jo a part del meu treball i el meu camí, què puc aportar de la meva experiència. En resum, i encara que soni a molt ambiciós, el que es pretén és el canvi social".

de què l'empresa que té més de 50 treballadors ha d'emplear un 2% de treballadors minusvàlids, mai s'ha complert. En països és que si una empresa, pel que sigui, no vol emplear aquestes persones té l'obligació d'aportar els diners que corresponen.

"Aquí a Espanya els exemples que hi ha són molt petits per les grans necessitats existents".

Per altra banda, pels minusvàlids que no treballen, la gran majoria, la situació és molt més angoixant. Quines ajudes rebeu?

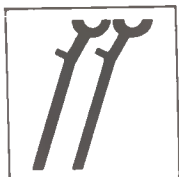
"A l'igual que els minusvàlids psíquics l'Institut Nacional de Previsió paga unes 3.000 ptes. cada mes a les persones que a la seva família tingui seguretat social. El que és més greu, però, és que hi ha moltes persones que no tenen seguretat social i per tant, no cobren res; i això no és greu per les 3.000 ptes., sinó que imagina't, els medicaments, una hospitalització, l'assistència sanitària, etc.. Això és desesperant. Fa poc que s'ha aprovat i ha passat al ple del Congrés un projecte de Llei d'integració social del minusvàlid. No saltres, un dels punts pel que hem lluitat més és perquè tot minusvàlid tingui dret a la seguretat social. Crec però que no s'ha aconseguit d'una manera plena, al menys tal i com nosaltres havíem demanat.

(passa a la plana següent)

LA DISPOSICIÓN EN QUANT A TREBALL PELS MINUSVÀLIDS; MAI S'HA COMPLERT

Si fins ara la situació laboral de les persones minusvàlides ha estat greu, en els moments actuals de crisi s'ha agreujat. L'exemple més recent el tenim a la SEAT. Els primers treballadors que s'han quedat al carrer són els minusvàlids.

"Hi ha solucions - diu en Rafael - que s'han fet de llocs de treball protegits, empreses que es munten amb els diners de l'estat i tenen una sèrie d'avantatges de tipus fiscal i de rebaix en la quota de la seguretat social. Aquest tipus d'empreses existeixen a tots els països, aquí en menys número, però les últimes que s'han fet funcionen bastant bé, dins la crisi general que existeix". "Per altra banda, la disposició que ja fa anys que existeix

si va amb crosses...

Té certes limitacions per anar amunt i avall

per ajudar-lo:

- ves al seu pas.
- evita-li empentes.
- no el separis de les crosses.
- no l'atabalis amb presses.

(ve de la plana anterior)

LA DEPENDENCIA D'ALTRES PERSONES

Una altra qüestió important en la vida del minusvàlid és la seva dependència d'altres persones, en la majoria del casos de la família. Però, què passa quan els pares moren i aquesta persona es queda sola? Hi ha centres per acollir aquestes persones?

"No, no hi ha centres. Aquest és un dels problemes més greus i jo penso que no solament s'ha de pensar quan falti la família. Adhuc quan es tenen persones, pares o germans al teu costat és necessari respectar la llibertat de l'individu. Si aquesta persona pot relacionar-se, projectar la seva vida pròpia, sempre serà una cosa positiva, si ell lliurement ho desitja.

La poca cosa que existeix en aquest sentit és sempre iniciativa privada, i el problema d'aquestes residències, no és la construcció o busca de terrenys, sinó el manteniment, per tant això representa pel gran disminuït un problema econòmic, ja que si no treballa no té ingressos i si no té ingressos els projectes d'una vida autònoma no són possibles. Les iniciatives per part de l'estat, les poques que s'han fet, no són ideals. A fora de Catalunya, a Extremadura, Andalusia... s'han fet residències per 400 persones... això no és una residència, és un guetto.

A Barcelona un dels projectes que s'han fet realitat són dos pisos on hi viuen paralítics cerebrals i nois i noies que no estan afectats de cap minusvalia. Això és important perquè és una forma d'integració positiva. Ara bé, aquestes solucions, quan hi ha un clima social, cultural i econòmic elevat, com als països del nord d'Europa, són més fàcils."

La manca de centres de tot tipus és evident. Per persones que sofreixen un accident i

esdevenen minusvàlids, cas dels accidentats medulars, hi ha en tota Espanya dos centres de rehabilitació física i psicològica: un a Toledo i l'Institut Guttmann de Barcelona. Quant a centres per a criatures que neixen amb una disminució física o síquica, la situació també és molt deficitària.

Què pot suposar per a la vida d'un nen minusvàlid el fet de què no hagi pogut anar a un centre de rehabilitació perquè no n'hi ha prou?

"A part de les conseqüències físiques, de les facultats que l'hi restaven i que no haurà pogut desenvolupar, hi ha l'aspecte de relació amb els altres companys. D'altra banda hi ha una gran diferència entre els minusvàlids que viuen a una gran ciutat i els que estan en un medi rural. Llavors te'n adones que l'invalidant no és l'enfermetat en sí o l'accident, sinó les condicions socials on vius, aquestes sí que són les que et marquen..."

Aleshores, en un poble la situació és més difícil... clar, bé, tot no és tan senzill, hi ha aspectes positius i negatius. El fet d'integrar-te a una comunitat, a uns veïns, és molt més fàcil en un poble on tothom et coneixerà i tindras més possibilitats de que la gent t'ajudi que no a una ciutat on tindras una vida més difícil en quant a contacte humà. A la ciutat hi ha l'aventatge de què pots assistir a centres de rehabilitació i potser hi ha més possibilitats de trobar treball, però la vida és més dura perquè és més competitiva.

Hi ha escoles especials d'E.G.B. o d'altres nivells per a nens disminuïts físics?

"Sí. N'hi ha poques perquè la política que es segueix és la d'integració amb els nens que van a l'escola normal. Desgraciadament hi ha casos en què és molt difícil integrar-los en una escola normal, llavors per això hi ha algunes escoles especials, especials

perquè hi van aquests nens, per res més".

Hi ha dificultats per a integrar els nens minusvàlids físics a escoles normals?

"Ui... sí. I quan trobes un director i uns professors que accepten aquell nen, llavors és l'associació de pares la que hi posa trabes i sempre donen la mateixa excusa, diuen que és clar, ells ja ho comprenen i hi estan d'acord, però, (sempre el mateix però), els nens són tan dolents que poden fer-ne broma, o si aquell nen porta croses poden tirar-lo a terra... etc. I en realitat això no passarà més del que passa amb nens normals. El

si té paralisi cerebral...

Camina malament, o no camina gens.
Parla amb dificultat, o no parla gens.
Els seus gestos són estranys, incontrolats.
De vegades fa ganyotes.
PERÒ... és intel·ligent i molt SENSIBLE.
S'adona que no és com els altres.

per ajudar-lo:

- no l'atabalis amb presses.
- ves al seu pas.
- si no l'entens, no dubtis en preguntar-li què és el que ha dit. ELL T'ENTEN.
- no et deixis impressionar pel seu aspecte.

*Sigues natural...
És una persona com tú!*

ien no és dolent, el que farà senzillament és reproduir els esquemes mentals dels seus pares".

LA PROBLEMÀTICA DEL POBLE

Si bé és veritat que la vida en un poble és més fàcil de cara a la convivència, no deixa de ser preocupant l'aspecte arquitectònic (voreres, escales, ...) i la dificultat per assistir a centres de rehabilitació o educació. Pel que sembla, els ajuntaments tampoc s'han preocupat massa d'estudiar aquest problema, i no pretenem que a Sant Hilari hi hagi d'haver centres de rehabilitació, o centres d'educació especial, o que de cop i volta s'hagin de posar ascensors als llocs públics, només em sembla significatiu que quan vaig anar a l'Ajuntament per saber el nombre de disminuïts físics i síquics que hi ha a Sant Hilari em diguessin que no ho sabien.

LA REALITAT SIQUIÀTRICA ES DEPRIMENT

Pel que fa als minusvàlids síquics, la problemàtica és, si val, més complexa. El problema que es planteja a les famílies és que tenen una persona disminuïda síquica adulta a l'hora de trobar un centre adequat on aquesta persona disminuïda pugui ser tractada, es redueix a dos punts concrets: 1 L'únic lloc que existeix és un sanatori siquiàtric, i de moment, la siquiatria espanyola està molt lluny de ser un mitjà reabilitador. 2 Degut a la manca de centres i del superpoblament dels ja existents, els problemes per a ingressar-hi són immensos.

Sortosament, en l'aspecte infantil existeix el centre d'Arbúcies, on hi assisteixen 12 nens, entre ells alguns de Sant Hilari. D'aquesta escola i d'aquests nens ens en parla la Carme Camps, professora del centre. La Carme ha cursat els

estudis de Magisteri i s'ha especialitzat en pedagogia terapèutica.

"Les condicions de l'escola diu, són bones. Hi ha prou espai, materials i professors".
- Quins problemes es plantejen a l'hora de tractar uns nens que necessiten una educació especial?

"A nivell d'escola, el problema és que no es poden tractar conjuntament per la diversitat de coeficients intel·lectuals, d'edat i d'interessos".
- I en quant a les relacions pares-nens-educadors?

"A la relació nen-educador, si no hi ha rebuig i es senten estimats no sol haver-hi problemes. Quant a la relació pares-nens-educadors, és imprescindible un contacte entre els pares i mestres de forma continuada. De totes maneres i per circumstàncies lògiques el nen sol ésser molt difícil a casa, més que a l'escola on tot és per a ell."

- Creus que els pares necessitarien una educació bàsica o uns coneixements previs per a cuidar aquest fill?

"Si és imprescindible en el cas dels nens normals, ho és doblement en el cas d'aquests nens".

- Tu, com a persona que convius i que et dediques a aquestes persones unes hores al dia i per tant les coneixes, què creus que ens poden aportar o ensenyar?

"Ens donen una gran lliçó de convivència, ja que practiquen en gran manera l'estimació i preocupació pels altres. Saben disfrutar del moment que viuen si és mínimament favorable. Agraïeixen sobre manera l'atenció i efecte que se'ls dona. Normalment són pacífics i estimen la tranquil·litat.

- Què en penses del nivell en què es troba la siquiatria infantil?

"Fins fa poc aquesta es limitava a medicar i reprendre. En aquest moment sembla que es dona més importància al dismi-
nuit i més que solucionar pro-

blemes, s'intenta ajudar-los a desenvolupar-se, no tancant portes, sinó aprofitant les que ells obren i prescindint de la repressió.

- Creus important convivència de nens i disminuïts amb els altres nens?

"Crec que és imprescindible aquesta convivència que sempre és possible.

LA CONVIVÈNCIA HA DE SER POSSIBLE

Recordo que fa ja uns quatre anys, en una reunió de pares-alumnes i professors que es va fer a Sant Hilari del que llavors era el C.L.A. Montsoliu, un pare va proposar la possibilitat de que els nens disminuïts que anaven a Arbúcies (i que encara hi van) baixessin amb el nostre cotxe, ja que era bastant absurd que hagues

(passa a la plana següent)

si és sord...

Potser és sord del tot o tant sols dur d'orella.
Potser és mut o difícil d'entendre.

per ajudar-lo:

- posa't davant d'ell, que se't vegi bé la cara.
- parla a poc a poc i ben clar, amb paraules senzilles, fàcils de llegir a través dels llavis.
- fes gestos senzills.
- en cas de dificultat... escriu el que hages de dir.

(ve de la plana anterior)

sin de venir expressament a buscar-los quan cada dia hi ha via un altre cotxe amb espai suficient, a part del que això podia suposar de positiu per aquests nens i per a nosaltres mateixos; al final tots anavem a l'escola. Naturalment, la proposta no va passar de ser això, una proposta, potser per aquesta por d'enfrentar-nos amb el problema. Resulta més fàcil dir que els nens són dolents o que en definitiva és la societat la que en té la culpa.

Penso ara en un detall que m'explicava en Rafael Illana "A Espanya-diu- es parla de l'any del minusvàlit, a Anglaterra hi afageixen una paraula, diuen any de les persones minusvàlides".

si porta
un bastó blanc...

Jo vol pas dir que sigui cec. Pot tenir una agudesa visual entre 0 i 1/20.

per ajudar-lo:

- ofereix-li ajuda si veus que vacilla o que topa amb algun obstacle.
- diga-li com te dius tot seguit.
- deixa-li fer servir el bastó perquè "senti" els obstacles.
- ofereix-li el braç; no li agafis el seu.
- no t'ho prenguis malament si refusa el teu ajut.

PROHIBICIO DE L'US D'HORMONES A LA CRIA DE BESTIAR

En relació a la pregunta feta pel diputat Josep López de Lerma, del Grup Parlamentari de la Minoria Catalana, referent a la utilització d'hormones a la cria del bestiar, el Govern de l'Estat ha contestat la mateixa dient que "les hormones... s'utilitzen legítimament amb finalitats reguladores de l'activitat reproductora sota prescripció veterinària, però si de manera il·legal s'empresin com estimulants de la producció animals, el "Servicio de Defensa contra Fraudes" y els "Servicios de Inspección Veterinaria" vigi-

len el compliment de la legislació vigent i efectués les corresponents inspeccions dels productes, indústries i magatzems, instruint els oportuns expedients sancionadors en els casos d'infracció, existint varis en marxa".

Després de donar una relació sobre la legislació vigent en matèria d'hormones, el senyor ministre d'Agricultura i Pesca, en nom del Govern, diu que "en cap d'aquestes ordres (ministerials) han estat autoritzades substàncies queden prohibides".

BAR MONTSENY

c/ josep ximeno

Objectes per a regal
ROSELL
Perfumeria i Llibreria
PL. GRAVALOSA, 15 - TEL. 96 90 79
SANT HILARI SACALM
(GIRONA)

DEFUNCIONS

Maria Colomer i Gamés
1 octubre 1981
Vicenç Boronat i Albert
16 novembre 1981
Candido Ambrós
17 novembre 1981

NAIXEMENTS

Ulises Ballesteros
6 novembre 1981
Ismael Lopez i Sanchez
30 octubre 1981
Jordi Brugués i Planchart
5 novembre 1981
Montserrat Rosquelles
17 novembre 1981

SUBVENCIO A L'AJUNTAMENT HILARIENC

El Ple de la Diputació de Girona del dia 20 d'octubre, aprovà concedir un subvenció de 500.000 ptes. a l'Ajuntament de Sant Hilari "per la revisió del Pla General d'Urbanisme".

Per altra part, en el mateix Ple, es declarà desertes, per manca de licitadors, la subhasta de les obres d'acondicionament de carretera d'Espinelves a Sant Sadurni d'Osona, que tenia un pressupost inicial de 15.999,995 ptes.

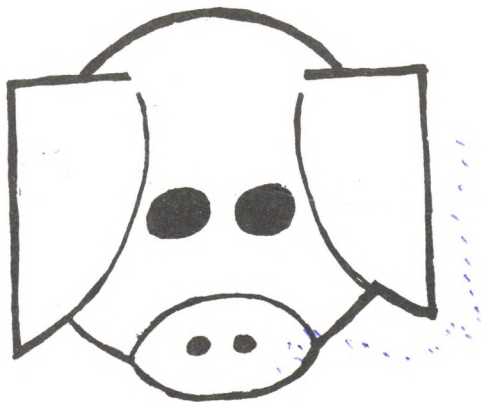
AMPLIACIO DE CAPITAL

Segons constava al Registre Mercantil, el passat setembre nou empreses de les comarques gironines varen ampliar capital. Entre elles es troba l'empresa hilarienca "Fedor", la qual amplia capital per valor de 21 milions de pessetes.

"NOSALTRES ELS MUTILATS"

A partir del passat diumenge 29 de novembre, el diari català "Punt Diari" publica diàriament, per capítols, un treball sobre els tràgics aconteixements de la passada guerra civil espanyola. El motiu pel qual destaquem aquesta notícia és perquè l'autor d'aquest treball és un hilarienc, en Narcís Pujol de la Huerta, col·laborador entranyable de la nostra revista.

Narcís Pujol de la Huerta, un mutilat més d'aquella guerra, relata amb un llenguatge hàbil i planer els episodis d'una guerra que ell va viure intensament des del Gener del 38, al Front de Terol, fins als moments actuals. El treball acaba amb una reflexió sobre la situació dels mutilats de guerra.

embotits LES GUILLERIES
PARAREDA

sant hilari sacalm

Unió de Botiguers de Sant Hilari Sacalm

AQUEST ANY ...

REGALEM LOTERIA DEL
SORTEIG DEL "NIÑO"

**Es un obsequi que fem a tots els
clients de les nostres botigues**

Sant Hilari, l'any de la sort

TERRA

SUPLEMENT

COL·LEGI PARROQUIAL "SANT JOSEP"

TERRA ENS DONA UNA OPORTUNITAT

L'ESPERIT de manifestació del nostre poble era, fins fa pocs anys, ínfim, fins que l'aparició de la revista TERRA vingué omplir un buit.

Ara, aprofitant l'ocasió que ens ofereix TERRA, a les portes del seu segon aniversari, els nois del Col·legi Parroquial **Sant Josep** adrecem aquests escrits a ella i als seus lectors.

Fullejant la història d'aquesta darrera centúria, hem trobat algunes publicacions, de tipus nacionalista i religiós. Positives o negatives, sortiren al carrer, però moltes es veieren clipsades pels efectes de la guerra civil.

Cap a les darreries dels anys 60, hi hagué un intent de resorgiment de l'última publicació de l'any 1923,

Lliroia, amb un caire nou però sense èxit.

Ja molt més tard, 1976, sortiren diferents butlletins sense continuïtat, entre ells el **butlletí** de la nostra escola, que tornarà aparèixer aviat. Ultimament han sortit al carrer dos butlletins de temàtica fonamentalment política, a excepció de **Guilleries, Caça i Pesca**, o d'altres d'actualitat momentània.

Avui, TERRA, endinsada ja en una base més sòlida, després d' difícil començament i de forta crítica, treu al carrer uns números més complets i amb temes més identificats amb el nostre poble.

Amb aquests escrits, els nois de Sant Hilari, volem col·laborar amb TERRA i li desitgem un llarg i pròsper futur dintre de la nostra Vila.

Gràcies TERRA!

ARA QUE S'ACOSTA NADAL

ARA que s'acosta Nadal, i les nits són fosques i llargues, i s'esmunyeixen els dies grisos, no sé perquè, ni quan, vaig començar a pensar, segurament vora la llar de foc, amb el Nadal. Un Nadal que em dur una tristot que envaeix la meva cara i els meus ulls lluents, de mirar la claror del foc.

Vaig cap el petit quarto i pujo a l'armari vell, tot enfilant-me de mica en mica, pels calaixos. Trec aquella caixa grossa, amagada a dalt de tot i l'apreto ben fort contra el meu pit perquè, per mi, és com un dels tresors més grans, és el meu estimat pessebre, i les boles i llumenetes de l'arbre de Nadal. De sobte la meva cara retroba un somriure clar, i veig com del cel gris voldrien caure boletes blanques, rodones i ja em veig jugant entre la neu clara com el crepuscle, l'alba del Nadal. Ara ja anhelo els torrons, les neules, les joguines dels Reis fantàstics i tot el que envolta el meu Nadal pintoresc, el meu Nadal nevat de Primavera, el meu principi, l'Infant Glòrios, la meva Primavera...

PERÒ aquesta Primavera, és sols meva? Que egoistes som tots! Una llàgrima no pot moure sinó un cor. ¿Quantes se'derramaran aquella Nit de joia i fantasia? Aquell Nadal, cruel, blanc, però que amaga, amb les estrelles la negror de la Nit, aquella llàgrima, aquella desigualtat d'il·lusions. I ara que puc passejar-me, joiosa, sota el cel de Betlem del meu any, trobo, a cada cantonada, aquella mà congelada, de caritat, la meva vergonya. Quin any hi haurà un Nadal de tots? ¿Quin Nadal tornarà a ésser el Nadal de pastors tranquils, joiosos, il·luminats? ¿Quin Nadal no hi haurà guerres ni traïcions? ¿Quin Nadal tronarà sortir l'estrella? ¿Quin Nadal, l'or, l'encens i la mirra serà de tots? Quan tornarà a ésser el meu i el nostre Nadal blanc de Primavera?

Quan hauran sortit llàgrimes de tots els ulls, la Nit tornarà a ser misteriosa, tornarà a ser: **la Nit de Nadal !!!**

Maria Cinta Sala Tornés

LA FAUNA A SANT HILARI

SANT hilari sacalm, capital de Les Guillerries, a 800 m. d'alçada, és una de les zones que té una fauna més variada. Creiem que el clima i la vegetació influeixen netament en els tipus d'animals de les nostres rodalies. Per exemple tenim boscos de clima mediterrani (alzina, alzina surera) i, per tant, hi habiten animals propis d'aquests tipus d'habitat. Igualment hi ha boscos de clima atlàntic (castanyer, faig) i així, animals que volen aquest tipus de vegetació. Per tant, trobem mamífers, aus i rèptils als nostres boscos, ipeixos i amfibis als rius, rieres, recs i basses.

Anem a parlar d'aquesta interessant fauna; hi posarem tot el nostre esforç. Pel què fa als mamífers, els podem dividir en herbívors i carnívors. De carnívors tenim la **guilla** o **guineu** que dona nom a Les Guillerries, gran depredador, sobretot d'ous de guatlla i de perdiu. Malauradament, ha anat decaient de mica en mica. En menor grau tenim el **gat salvatge** i la **mostela**, animals que fan destrosses a les granjes, encara que aquest no sigui problema d'aquesta zona. Trobem també **esquirols** als boscos de coníferes, així com **conills** i **llebres**. Podem parlar també d'animals també no tan abundants com abans, com poden ser el **teixó** i el **senglar**. El **senglar** és un dels mamífers que més predominen a Sant Hilari i a la resta de Catalunya. El porc senglar ha centrat l'afecció dels caçadors.

Parlem de les aus. Tenim aus rapaces diürnes com l'**esparver** (*elausis caerelus*) que en un gran perill d'extinció, igual que la **miloca**. Uns altres rapaços són les nocturnes com el famós **gamarús** (*strix aluco*) animal que fa un gran bé a la agricultura al menjar-se nombrosos roedors, són germans seus el **mussol**, el **xot** (*otus scopus*) i l'**òliva**.

A les Guillerries tenim grimpadors com el **gaig** (*garrulus glandarius*), la **griva** (*turdus aviculus*), la **merla**, el **tord**, etc... Tots ells

molt abundants i coneguts al igual que el tudó. També trobem ocells grimpadors més petits com el **pinsà**, **passarell**, **verdum**, **rossinyol**, la **mallerenga** (blava, petita, carbonera i d'aigua), el **pardal**, la **cadarnera** i l'**oreneteta** i el **falciot**. Enguany als nostres boscos estan molt plens de pinsans i passarells. En quant a les aus aquàtiques tenim el **bernat pescaire**, i la **becada** molt abundants als nostres pantans de Sau i Susqueda.

Tenim rèptils i un d'ells perillós: l'**escurçó** l'única serp verinosa d'Europa. Dos cosins germans seus molt ràpids: el **llagar-gaix** i la **sargantana** només es distingeixen pel seu tamany, pell i color.

Els peixos dels nostres rius són la **truita** i el **barb**, encara que no hi falta la **bagra** molt semblant al barb però de color més clar.

Ha influït molt en la vida d'aquests peixos la contaminació de les nostres aigües.

Els amfibis d'aquí es reproduïxen fàcilment i el seu màxim representant és el galipau, de pell berrugosa, que per defensar-se tira uns sucus tòxics. La granota es distingeix del galipau per la pell i color. La salamandra de color negre amb taques grogues i pell verinosa.

Si l'home no s'afanya a restablir l'equilibri biològic natural que ell mateix ha pertorbat, no solament perillaran nombroses espècies sinó que la mateixa existència de l'autor d'aquesta destrucció de la natura pot resultar-ne amenaçada.

Els autors d'aquest article som uns veraders amants de la natura i volem fer una crida a tots els nois i noies de la vila perquè aprenguin a conèixer a estimar l'entorn que de cuidar i del que ens en demanaran comptes les generacions futures.

Josep Melas i Enguita
Carles Pla i Busquets

PABLO RUIZ PICASSO

NACE en Málaga, el 25 octubre de 1881 y muere en Mougins, Francia, el 8 de abril de 1973. Será uno de los pintores más importantes de nuestro tiempo.

Su padre, José Ruiz Blasco, profesor de dibujo y pintor, le apoyará e influirá en sus precoces y innatas aptitudes pictóricas.

Abandona Málaga para trasladarse a La Coruña, debido a la tan precaria situación en que vivía su familia, pensando, sin duda, su padre, que en su nuevo empleo de profesor de dibujo en el instituto de Guarda de La Coruña, se aliviaría su débil situación económica. Durante estos años Picasso perfecciona su estilo siendo a los trece años de edad un inmejorable y excelente pintor. A los catorce años, es decir, en 1895, Picasso viaja a Barcelona, ciudad capital en la trayectoria de su vida y de su arte. Conocerá en estos años a su gran amigo Casagemas y en la escuela de Bellas Artes de Barcelona sus compañeros le hablan de modernismo, simbolismo y del Greco.

Un año después, en 1896, instalará su primer estudio.

Ya en el año 1897, el haber obtenido una mención honorífica con el cuadro **Ciencia y Caridad**, le lleva a Madrid, pero una vez allí se siente solo y añora Barcelona, a donde volverá para dirigirse, días más tarde, a la población de Horta de Ebro, localidad que influirá en el aspecto humano de Picasso. Pintará aquí cuadros importantes como el de **Costumbres de Aragón**.

Vuelve a Barcelona, donde frecuentará el cabaret **Els Quatre Gats**. Aquí conocerá y se integrará en la sociedad pictórica barcelonesa. En este año de 1900, realizará su primera exposición pública y, meses más tarde, viajará al centro artístico más importante del mundo: París.

Meses después vuelve a España, concretamente a Madrid, donde funda la revista **Arte Joven** que fracasará. En Madrid también es don-

de se enterar de la muerte de su gran amigo Casagemas. Expone en París y a la vez en Barcelona. Es entonces cuando Picasso empieza a ser conocido por la crítica y el público en general: el éxito.

La muerte de Casagemas y el hecho de vivir en la casa donde se había suicidado meses antes, influyen en su pintura (con la invasión del azul en sus obras: *la época azul*). Rompe con su apoderado y protector, lo que le supone verse sin recursos económicos.

El enamorarse le proporciona un cambio en el estado de ánimo que sumado al establecimiento de amistades con actores ambulantes (arlequines, acróbatas, etc...) lleva consigo un reflejo en sus cuadros: empieza *la época rosa*.

En el año 1907 pintará el cuadro **Las señoritas de la calle Avignon**, según muchos, la obra capital de Picasso, al ser el cuadro que le abre las puertas a un nuevo arte: *el cubismo*

Vuelve a España, después de una larga estancia fuera de ella, en busca de mayor temática para su pintura y es entonces cuando la guerra civil le sorprende en Madrid (1936). Pinta por encargo de la República, **El Guernica**, cuadro que nos muestra los horrores de la guerra; cambia los vivos y llamativos colores de su pintura, por el dolor y el sufrimiento de la gente.

DE UN GENIO

A partir de aquí comienza un período en el que se dedica mayoritariamente a la escultura. En 1957 se inicia una etapa en la que intenta igualar a Velázquez (la vemos reflejada en sus versiones de **Las Meninas**)

En los últimos años de su vida se dedica al **monstruismo**, pintando retratos de personas (**Colecciones de Personajes**). Morirá en el año 1973, en su exilio voluntario de España, perdiéndose así un gran genio, pero dejando detrás suyo una obra y un arte.

COMENTARIO A PABLO PICASSO

¿QUÉ es para mí Picasso? Es el hombre, el pintor, el artista, que revolucionó de una manera total, la forma de hasta entonces entender lo que era el arte.

Dio a conocer un nuevo estilo de pintura, el **cubismo**. Utilizó para expresarse, en sus distintas: **el realismo, el modernismo, el precubismo, el surrealismo**, pero siempre con un concepto personal de ellos. En mi opinión en muchos de sus cuadros desea dar a entender o tal vez expresar que el pincel quiere ser más rápido que la mente, tan rápido como el ojo mismo, y con esa frase tal vez, sólo tal vez se podría definir a grandes rasgos una gran parte de lo que fue y es la pintura, la obra de Picasso: poder llegar a plasmar en el lienzo la velocidad del ojo con un estilo propio y personal, y entre ellos el más suyo, con el que más se le caracteriza y relaciona: **el cubismo**. Ese arte sin límites, que no parece acabar en el lienzo, sino que nos absorbe en él, es la obra de un hombre: Picasso, uno de los genios artísticos más grandes de la historia. Su variedad de colorido, de temática, de fantasía le hacen inconfundible.

La idea de conocer la vida por medio del arte queda sujeta a una figura: la de Picasso.

Al morir deja un vacío en el mundo de la pintura y del arte, pero que puede ser suplido, pues ha dejado detrás de sí una honda huella: toda una vida y toda una obra.

Francesc X. Pérez Pérez

Il.lustració: Enric Gallifa

TEMPS PER A LA POESIA

LA TARDOR

Mentre l'estiu, curt, xardorós,
ja ens ha deixat.
la tardor, l'estació groga,
com a preludi d'un llarg
i fred hivern,
ja ens ha arribat.
Dels arbres, les fulles vermelloses,
deixen el seu aguant
per caure terra enllà,
per anar deixant,
als nostres peus,
una fressa al caminar.
Un aire fred, glaçat,
acaricia la faç vianant.
La gent no s'atura,
corre cercant,
l'escalfor de casa
lluny de la pluja, prop de la llar.
Es trista la tardor.
A mitja tarda,
ja regna la foscor.
Quan sortim de l'escola
ja es vespre enllà,
el fred, ens fa correr,
no ens quedem a jugar!
El cel, apagat,
va preparant, fosc, gris, malenconiós,
l'arribada de l'hivern,
fred, nevat, gelat.
D'aquest hivern que dura tant.
Però jo,
visc la primavera,
un món de fantasia, somnis i il·lusió.
No em fa por el fred ni la foscor,
tinc una casa, amics, i sé estimar.
Res no m'ha d'espantar.

Maria Angels Ripoll i
Collbatallé

CONTE DE TOTS SANTS

"La pasta dels panellets ja està a punt, les castanyes ja són a dins de la torradora, acariciades per la flama rogenca d'aquell foc pur".

La Mercè, en Joan i la Mariona estan al voltant del foc, amb l'avi, mentre l'avia està enfeïnada amb aquella tasca de Tots Sants; les postres que acabaran l'àpat familiar de la diada.

Es fosc. El cel està endolat, com si ja pensés en demà. La lluna és apagada per la bufera d'aquell vent fred, provinent d'horitzons llunyans. Que trist que està tot a fora! La natura també recorda aquesta data negra.

En canvi, a dins d'aquella casa vella i petita, tot és vida, i corregudes, i preparatius.

Quan el sopar ja és a taula, s'hi acosten per atipar la gana de tota una tarda, llarga però curta, trista però alegre.

Quan han acabat, tornen a envoltar la llar de foc, a la vora de la qual hi han contat tantes llegendes i rondalles, mentre s'escalfaven els pijames dels més petits, on s'hi han celebrat totes les festes familiars de la casa, al costat de la qual els reis els seus presents cada any, mentre el rellotge del temps avançà en dies, mesos i anys.

Quines rialles esclafia la mainada, mentre les castanyes espetergaven i saltaven fora de la torradora negra i foradada! L'avi, assegut a l'escó i tot fumant la seva pipa, es mirava tot cofoi aquells estimats infants.

La més petita escampava amb un boscall la cendra de la llar.

-Mariona! -li va dir amb un to bromista l'avi- deixa el boscall, o si no aquesta nit els morts et vindran a estirar els peus.

-Que també en surten, a la nit de Tots Sants, padrí? -li va preguntar el més gran de la colla.

-Que si en surten? Ai manyac! Ells no s'hi paren pas a pensar quina nit és! Si us esteu quietons, us explicaré un cas que fa por de la bona, i que va passar avui fa anys no gaire lluny d'aquí: a l'ermita de Sant Joan.

-A Sant Joan? -digué la Mercè, mentre les esgarriances li recorrien l'espatlla.

L'avi va encendre la pipa i continuà:

-Doncs vet aquí que, corregué la notícia que just al punt de la mitja nit una llum eixia de sota terra, passava corrent pel bosc fins a rribar a l'ermita del nostre patró i les campanes amb un so llarg i llas-timós, començaven a tocar.

-Avi, i, que era aquella llum?

-Doncs ningú s'atreveia d'anar a esbrinar-ho. Tanta era la por que va semblar aquell misteri, que, ja a les vuit de la tarda, tothom

recollia el bestiar per aquelles rodalies i es tancava a casa amb pany i clau.

-I no hi ha haver cap pastor valent per anar-ho veure, com en els contes, avi?

-Ca, ni pastor ni pastora! No fou sinó un capellà, mossèn Josep, qui, impacient per a descobrir-ho tot, s'amagà una nit pels horts del cementiri, al costat de l'ermita i veié com aquella llum, de pressa com un llamp, va entrar dins l'església. I va escoltar com les campanes espargien aquell so llarg i trist, que removia el cor i el més endins de l'ànima.

Més mort que viu, acostà els ulls vermells i esporuguits cap al forat del pany i, sabeu què va veure?

L' A V I

-Què?

-Doncs un capellà d'esquena, calze en mà, vestit i preparat per a dir Missa.

-Ah!

-Però de cop i volta el capellà es girà i mossèn Josep va veure que no era sinó una calavera, d'ossos secs i bruts, que amb els seus ulls buits i negres cercava quelcom. Si, cercava un escolà.

-Ah, és clar! Sense escolà no podia dir Missa, oi avi?

-I n'hi havia algun?

-Quin escolà vols qui hagués? Quan va recórrer l'església amb el seu fosc mirar i va comprovar que no n'hi havia cap, llençà un fort sospir i va desaparèixer.

El mossèn va anar a demanar consell al senyor bisbe, el qual va escoltar molt interessat aquell fantàstic relat.

Ambdós van arribar a la conclusió que aquell esquellet no era sinó la resta d'algun capellà que morí abans de celebrar una missa que havia promès, i que mirava de dir-li per sortir del purgatori.

I van quedar en trobar un escolà disposat a ajudar aquella missa. Però quin escolà voleu que hi anés? Tots els vaillets tenien por. Així doncs, el senyor rector va anar a demanar-ho a un noi que vivia amb la seva família cap a dalt de les muntanyes, on no havien sentit a parlar mai d'aquella història. El mossèn li va demanar que hi anés just a les dotze de la nit i, que sobre tot, no es mirés el celebrant, ja que aquest era molt lleig i no volia que se'l guaitessin.

El xicot anà a mitja nit a l'ermita i ajudà tota la missa amb el cap baix, però a l'hora del "lavabo", li veié aquells dits d'esquelet. Llavors alçà els ulls i ho comprenqué tot. Però va fer el cor fort i complí la seva feina ben bé fins acabar-la, just fins quan aquell misteriós personatge abandonà la capella i desaparegué.

-Uf! Que valent!

-I, qui fou aquell escolanet avi?

-Jo mateix, i aquell bondadós capellà m'ha premiat la meua feina donant-me tot el que ara tinc - i besant els seus estranyats nets digué- i el més important do: aquesta família.

Maria Josefa de Ribot i Porta

LES POSTRES DE
TOTS SANTS

PANALLETS

200	grs.	d'ametlles crues
300	"	de sucre
50	"	de pinyons
1		llimona
25	grs.	de sucre llustre
35	"	de cireres confitades
1		ou
2		clares
		un pols de crémor

SCALDAR les ametlles, pelar-les i passar-les per la màquina de ratllar. Preparar un xarop a punt de bola amb mig cullerot d'aigua, 200 grs. de sucre i el crémor. Barrejar-hi les ametlles i la pell de llimona ratllada i treballar-ho a foc mitjà fins que quedi una pasta.

Abocar-la sobre el marbre empolvorat de sucre i fer-ne un corró. Dividir-ho a bocinets i arrodonir-los d'un a un.

Pintar els uns amb clara batuda, i els altres, amb rovell d'ou batut, per acolorir-los diferentment. Passar-ne uns quants pels pinyons fent que aquests hi quedin adherits. Posar en els altres una cirera confitada al centre.

Coure'ls a forn mitjà disposats en una llauna de pastisseria. Empolvorar amb sucre llustre els panallets que no tinguin confitura i servir-los, ben disposats, en safates recobertes amb un tapetet.

Irene Masó Collbatallé

L' A V I

-Què?

-Doncs un capellà d'esquena, calze en mà, vestit i preparat per a dir Missa.

-Ah!

-Però de cop i volta el capellà es girà i mossèn Josep va veure que no era sinó una calavera, d'ossos secs i bruts, que amb els seus ulls buits i negres cercava quelcom. Si, cercava un escolà.

-Ah, és clar! Sense escolà no podia dir Missa, oi avi?

-I n'hi havia algun?

-Quin escolà vols qui hagués? Quan va recórrer l'església amb el seu fosc mirar i va comprovar que no n'hi havia cap, llençà un fort sospir i va desaparèixer.

El mossèn va anar a demanar consell al senyor bisbe, el qual va escoltar molt interessat aquell fantàstic relat.

Ambdós van arribar a la conclusió que aquell esquellet no era sinó la resta d'algun capellà que morí abans de celebrar una missa que havia promès, i que mirava de dir-li per sortir del purgatori.

I van quedar en trobar un escolà disposat a ajudar aquella missa. Però quin escolà voleu que hi anés? Tots els vaillets tenien por. Així doncs, el senyor rector va anar a demanar-ho a un noi que vivia amb la seva família cap a dalt de les muntanyes, on no havien sentit a parlar mai d'aquella història. El mossèn li va demanar que hi anés just a les dotze de la nit i, que sobre tot, no es mirés el celebrant, ja que aquest era molt lleig i no volia que se'l guaitessin.

El xicot anà a mitja nit a l'ermita i ajudà tota la missa amb el cap baix, però a l'hora del "lavabo", li veié aquells dits d'esquelet. Llavors alçà els ulls i ho comprenqué tot. Però va fer el cor fort i complí la seva feina ben bé fins acabar-la, just fins quan aquell misteriós personatge abandonà la capella i desaparegué.

-Uf! Que valent!

-I, qui fou aquell escolanet avi?

-Jo mateix, i aquell bondadós capellà m'ha premiat la meua feina donant-me tot el que ara tinc - i besant els seus estranyats nets digué- i el més important do: aquesta família.

Maria Josefa de Ribot i Porta

LES POSTRES DE
TOTS SANTS

PANALLETS

200 grs.	d'ametlles crues
300 "	de sucre
50 "	de pinyons
1	llimona
25 grs.	de sucre llustre
35 "	de cireres confitades
1	ou
2	clares
	un pols de crémor

SCALDAR les ametlles, pelar-les i passar-les per la màquina de ratllar. Preparar un xarop a punt de bola amb mig cullerot d'aigua, 200 grs. de sucre i el crémor. Barrejar-hi les ametlles i la pell de llimona ratllada i treballar-ho a foc mitjà fins que quedi una pasta.

Abocar-la sobre el marbre empolvorat de sucre i fer-ne un corró. Dividir-ho a bocinets i arrodonir-los d'un a un.

Pintar els uns amb clara batuda, i els altres, amb rovell d'ou batut, per acolorir-los diferentment. Passar-ne uns quants pels pinyons fent que aquests hi quedin adherits. Posar en els altres una cirera confitada al centre.

Coure'ls a forn mitjà disposats en una llauna de pastisseria. Empolvorar amb sucre llustre els panellets que no tinguin confitura i servir-los, ben disposats, en safates recobertes amb un tapetet.

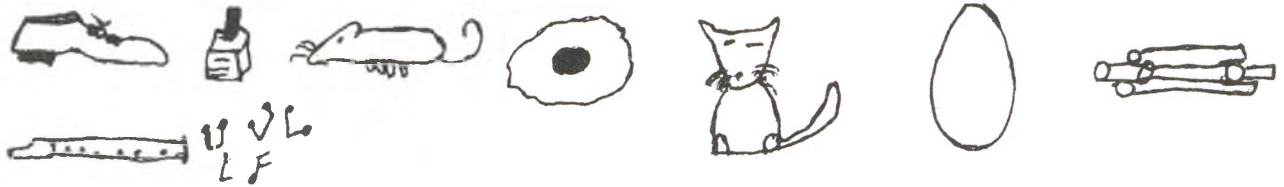
Irene Masó Collbatallé

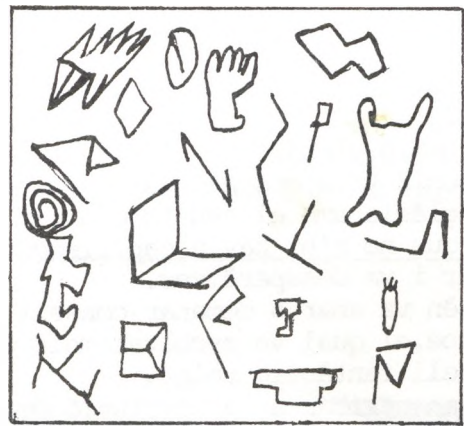
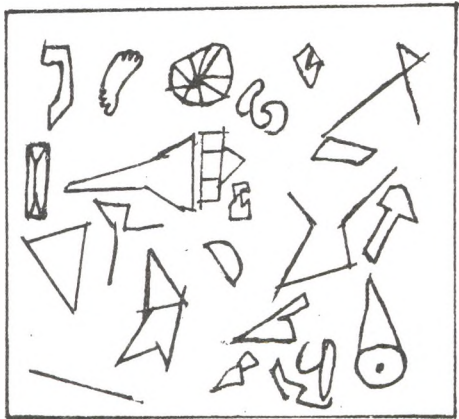
VIII

ENTRETENIMENTS

1- Personatge de Juli Verne (ajunta les inicials de cada paraula)

2-Mira quin és el dibuix que està igual en els dos quadrats

3- Totes les paraules subratllades del text, surten en aquesta sopa de lletres

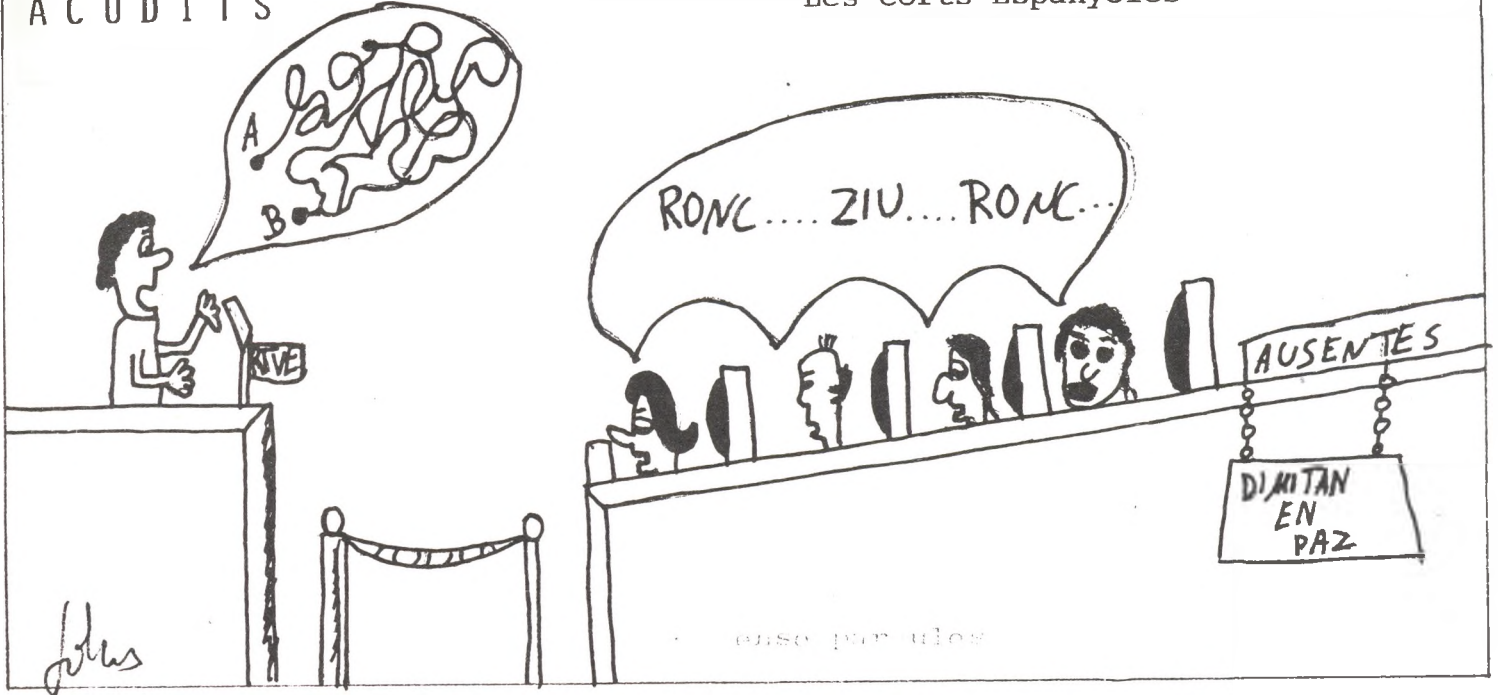
El llibre que parla del pi no està enlloc. El pernil és dins de l'olla. El xarop de la castanya s'ha de beure amb la curllera grossa. No sé on és la pinta de la nina.

C	U	L	L	E	R	A	O	Y	R
T	A	A	D	J	N	E	I	O	I
A	L	S	E	P	L	A	E	E	A
C	O	A	T	N	I	P	T	I	L
A	L	A	R	A	T	O	E	J	L
I	M	I	R	X	N	I	N	A	O
P	E	R	N	I	L	Y	L	Y	R
U	E	B	O	T	R	I	A	E	Ñ
A	G	O	L	O	D	E	N	A	R
E	R	B	I	L	L	A	E	N	C

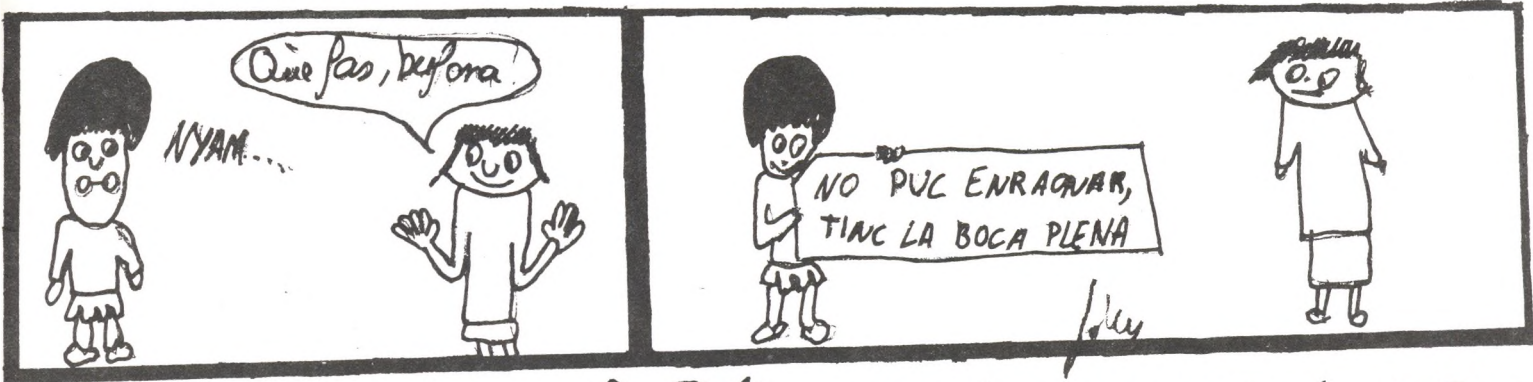
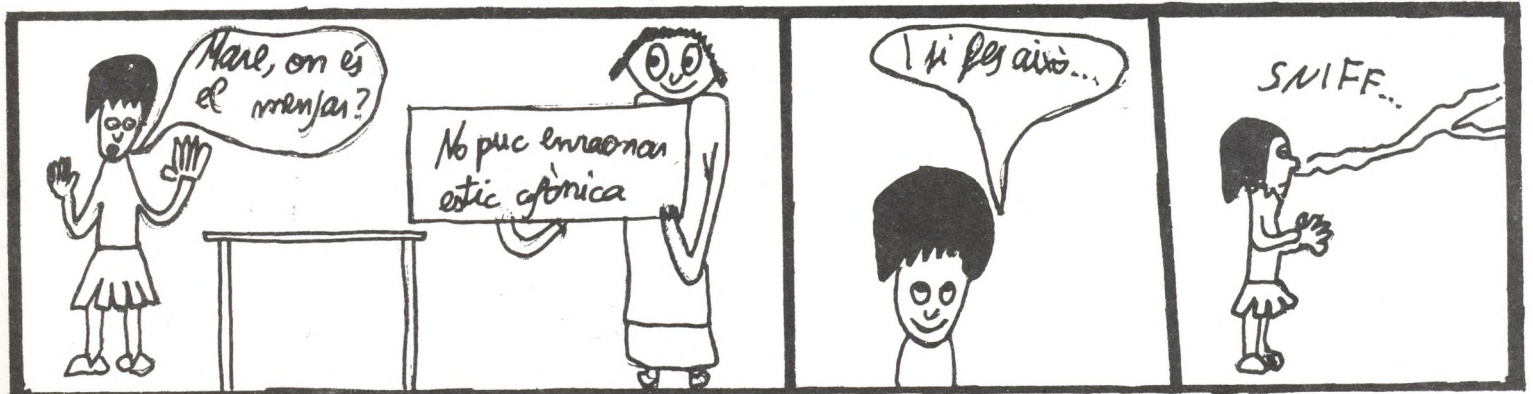
Per: Joan Miranda
Carme Vidal
Montserrat Puig

ACUDITS

Les 'Corts' Espanyoles

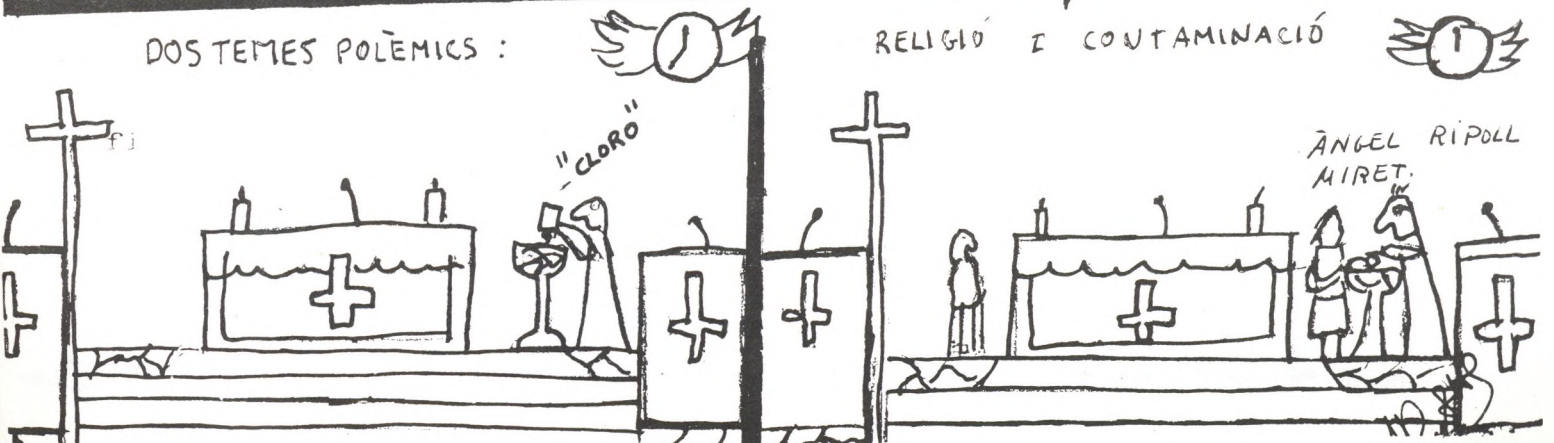

HISTORIA EXEMPLAR per Joan Miranda Navarro

DOS TEMES POLÈMICS :

RELIGIÓ I CONTAMINACIÓ

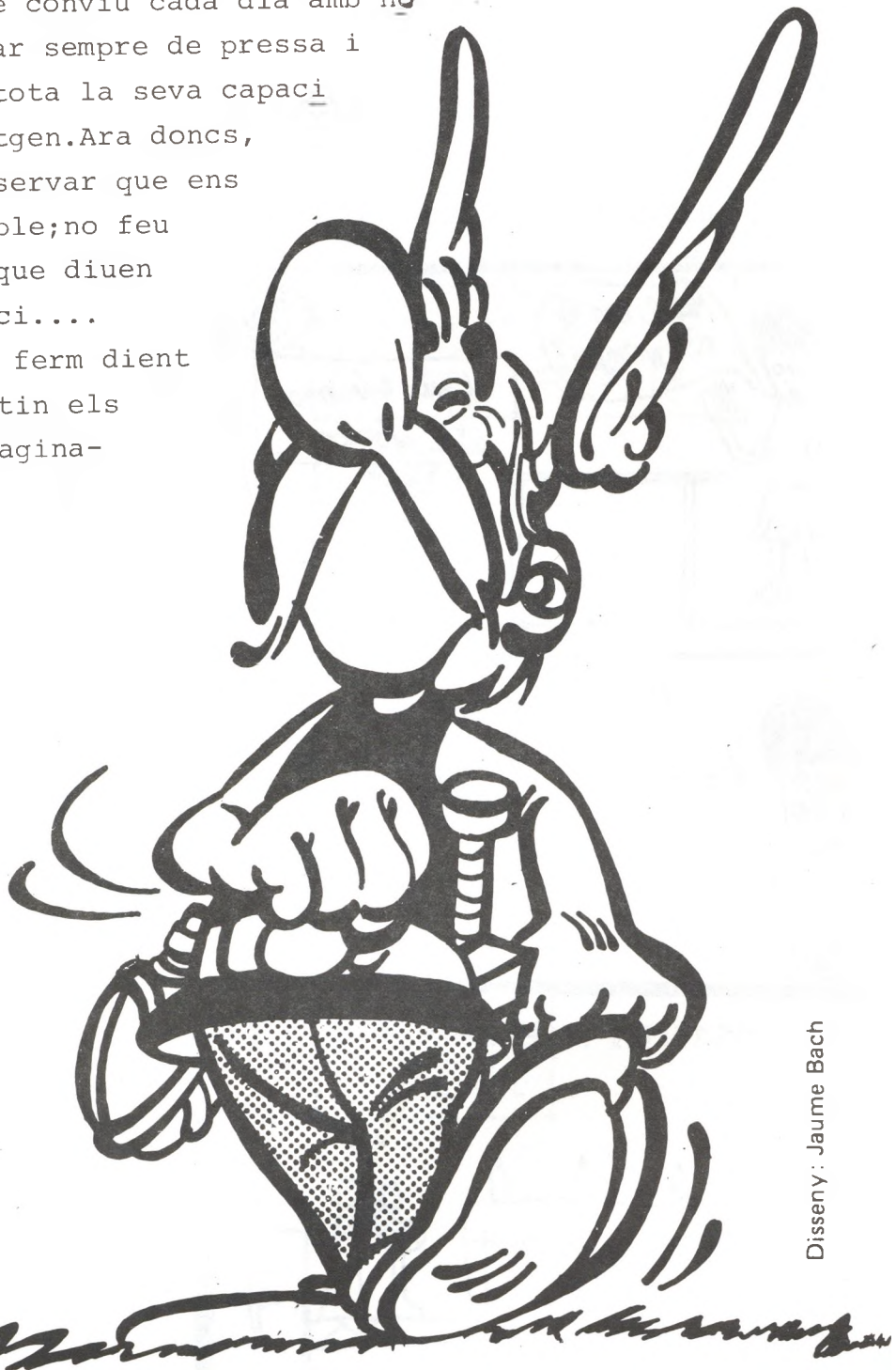
Planes obertes a la mainada

Amb aquesta col.laboració hem intentat que la mainada sigui un subjecte especial d'aquest número. Però no com a subjecte passiu, objecte de tot tipus de manipulació i directrius, sinó com a veraders subjectes actius que participen del món cultural al poble a través de la revista en aquest cas.

Així, aquest és segurament, volgut lector, un treball fresc i on hi ha la plasmació escrita del què és el món de la gent menuda que conviu cada dia amb no saltres, però el fet d'anar sempre de pressa i corrents, no apreciem en tota la seva capacitat del que diuen i desitgen. Ara doncs, tranquil.lament, podem observar que ens diuen els xiquets del poble; no feu soroll, pareu atenció al que diuen i com ho expressen. Silenci.... S'acosten en pas segur i ferm dient el que pensen, que s'apartin els que no creguin amb la imaginació i la sinceritat.

Deixeu pas!

TERRA

TERRA

SUPLEMENT

FORMACIO PROFESSIONAL

LA FORMACIO PROFESSIONAL A SANT HILARI

SOC un alumne de Formació Professional de Sant Hilari. El primer que vull dir és que, com l'any passat, estem passant molt fred. Si aquests moments existeix F.P. a Sant Hilari, és gràcies a l'Ajuntament hilarienc que se n'ha cuidat des d'un començament.

Aquest mateix any, l'Ajuntament ha col.laborat amb bastantes coses i en paguen d'altres. Aquest any, però, ja no estem junts amb Arbúcies, sinó que depenem de Blanes.

Fa dos anys, els d'Arbúcies van agafar un piló de màquines d'escriure i material de tota classe, resultant que a començament de curs no hi havia res de nostre.

L'any passat no volien fer la Professional aquí, a Sant Hilari, sinó a Arbúcies i, aquest any, no ha estat així perquè des de començament de curs ja es va fer aquí.

Després, el que vull dir, és que no podem jugar en lloc, puix que hi ha el senyor que es cuida de que no espatllem res, doncs, que ens limita molt. Però el que jo no sé, si això continua així, el proper any o d'aquí dos anys la F.P. podria decaure cada vegada més i, si els alumnes marxen a Arbúcies, la F.P. desapareixerà. Per això, jo que sóc un alumne més i que veu el que està passant, vull que això es cuidi una mica més i que no desapareixi.

XII

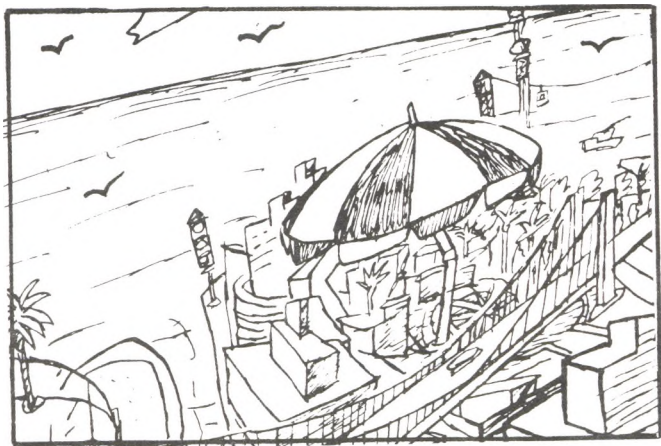
L'EVOLUCIO

A Humanitat, des dels primers anys de la seva existència, ha anat adoptant el seu medi ambient a les seves necessitats biològiques.

L'home s'ha anat mecanitzant (fent servir els instruments que li ofereix la natura). L'evolució ha anat avançant fins els nostres dies, en els quals depenem totalment del medi artificial que hem creat. I el que, en un principi, es va fer per a una perfecta adaptació al nostre entorn, ara ens esclavitzava, anem sotmesos a un horari, a unes regles, que, dubto molt, ens facin cap bé. Aquesta mateixa evolució destrueix el nostre entorn (la natura), que és tan necessària per a la nostra supervivència.

Es a dir, nosaltres en comptes d'haver creat un món més o menys perfecte, l'anem destruint. Però, sembla que ho ignorem.

Josep Ma Valls
1er de F.P.

ACUDDIT

AP aquell que diu que hi havia un noi fumant-se un porro, hi va un policia i li diu: **què fumes?**, i li contesta: **un fortuna**. El policia replica: **un fortuna eh!, doncs, ara per mentider no te'l dono, apa...**

Josep Antoni Marfil
1er de F.P.

HISTORIA D'UNA CASTANYA

olta gent s'ha menjat més d'una vegada una castanya, i que bones que són! Sí, són molt bones però darrera d'aquest gust s'amaga una història, una petita però molt bonica història; la de la castanya.

Fa molts, molts anys, vam viure en un poble, que es deia Sant Hilari, la castanya i l'home.

Eren molt amics. Sempre anaven a treballar junts, dinaven junts i inclús dormien junts. Eren tan amics que es consideraven germans.

Un hivern que feia prou fred i no es podia ni treballar, varen pensar que podien fer un foc i, de tant en tant, anar a escalfar-se.

Dit i fet, es va collir llenya i es va encendre foc.

L'hora de berenar, tots, castanyes i homes, es posaven a berenar al costat del foc.

Però hi havia una castanya que era molt fredeluga i sempre es posava ben bé al costat del foc. Encara que li cridaven sempre, ella s'estava al mateix lloc. Un dia que estaven esmorçant, la castanya revoltosa va caure al foc i es va coure sense que els seus companys poguessin fer res.

Un dels homes va enflairar un olor mai conegut; l'home va agafar la castanya pensant-se que era un tros de pa i se la va menjar. Mossegant, mossegant, es va treure un tros de clofolla de la boca i ve dir: **m'he menjat a la meva germana, ai, que l'he matat!**

Però, a l'estona va recapacitar i va dir: **Ui, que bones que són!** Sense pensar-ho dues vegades, va agafar a les altres i les va coure.

Des d'aleshores, per aquest temps es fan aquestes castanyades i l'home va cercar aquest fruit sec per menjar-lo.

EL TENNIS

El tennis és un esport que es va inventar a primers del segle XIX. Avui en dia, hi ha molts jugadors que prometen molt. Un d'aixos és el txecoslovac Ivan Lendl. Cal destacar que aquest jugador, en Lendl, va ser l'ídol local de la Copa Davis celebrada a Praga. Cal destacar, també, que porta una ratxa molt important.

Aquesta temporada porta cinc torneigs seguits, entre els que hi ha el Gran Prix de Madrid i el Godó. En l'actualitat està considerat el tercer jugador mundial i el nº del Gran Prix.

Un altre jugador que ha saltat del segon al primer lloc, ha estat l'americà John Mc Enroe, considerat enguany el millor jugador del món, i que ha guanyat el torneig de Wimbledon i l'Open USA. Cal destacar, per altra part, que els dies 30, 1 i 2 de desembre se celebrarà a Barcelona una gran cita del tennis mundial: el **Europa versus Amèrica**.

En aquest torneig, es trobaran els millors jugadors del món, com són Mc Enroe, Borg, Lendl etcètera.

El jugador que ha fracassat molt ha estat el suec Borg, cinc vegades campió de Wimbledon i sis al Roland Garrós, i que ha estat derrotat per John Mc Enroe.

Entre els torneigs més importants, cal destacar Wimbledon (superfície d'herba), Roland Garrós (superfície de terra batuda) i Open USA (de ciment ràpid).

Ivan Lendl o John Mc Enroe, cal suposar, que, quan es retiri Borg, algun dels dos serà el seu successor.

Molts pensen que serà Lendl perquè és un jugador que té molta potència en el seu saque, la voleia i el joc de revés. Quan va ju-

gar la final del Masters contra Bjorn Borg, el txecoslovac li van dir que seria el seu successor, puix que en Lendl és una verdadera màquina de fer tennis.

Això, no obstant, es podrà comprovar en la cita que tindrà lloc a Barcelona al Palau d'Esports: **Europa versus Amèrica**.

D'aquí un temps, en Lendl serà el nº 1 del món perquè té millors facultats que l'americà John Mc Enroe.

Josep Raset
1er de F.P.

Porter previngut

SANT HILARI SACALM

LA HISTORIA DE
SANT HILARI

ola amics:
 ■ Jo sóc una noia nascuda a Sant Hilari, encara que els meus pares no són d'aquí. He viscut sempre en aquest poble.

Es un poble petit i tot el seu voltant són muntanyes i boscos. Aquí tothom es coneix, ja que som pocs habitants. Tenim moltes fonts, unes de més bones i les altres de no tant, com la Font Vella. Una de les deficiències d'aquest poble és que no el tenim gaire cuidat i hauríem d'asfaltar carrers ja que, degut a les plujes i la neu, tenim les carreteres molt perforades. També hi hauríem d'escombrar la plaça Dr. Grivolosa ja que cada matí, com que som a la tardor, apareix plena de fulles que cauen.

Aquest poble té un hivern molt fred, neva moltes vegades i en plou encara més, però tenim un estiu molt calorós, que tampoc s'hi està malament. Bé jo crec que més o menys us feu una idea de com és **Sant Hilari Sacalm**, el meu poble.

Maria José Rojas
 ler de F.P.

Sant Hilari, un poble molt conegut per tot **A** arreu, un poble tan bonic amb unes vistes meravelloses, l'aire és molt pur, no hi ha contaminació i hi ha uns boscos immensos, etc... Aquí a Sant Hilari hi ha tota l'aigua que vols, hi ha més de 120 fonts.

La font més important de Sant Hilari és l'anomenada Font Vella que vénen camions de tot Espanya. Hi ha també algunes fonts que curen: la Font del Ferro, que té gust de ferro.

La Font Vella és una fàbrica immensa, en ella treballen més de 300 treballadors, tant de dia com de nit.

Hi ha també algunes fonts que també porten aigua cap a Barcelona, per exemple la Font del Pic i la Font d'Or.

També hi ha a Sant Hilari moltes torneries que fan figures de fusta, mobles, etc... Vénen camions estrangers a buscar fusta.

A l'estiu, vénen molta gent de Barcelona a passar l'estiu, ja que fa un temps molt bonic. També hi ha un passeig molt maco que no poden passar els cotxes, hi ha arbres, bancs i la gent pot anar a passar la tarda allí, amb els seus fills, que poden anar amb bicicleta.

Però la cosa més antiga de Sant Hilari són els Jaumets, una cosa molt coneguda per tothom i que és molt bó per postres. El seu creador, que vivia a Sant Hilari, es deia Jaumet.

Joan Estragués
 2on de F.P.

SANT HILARI, LA VILA
DE LES CENT FONTS

Sant Hilari, Sant Hilari,
la vila de les cent fonts,
amb bolets i Jaumets
castanyes i aigua picant.

Sant Hilari, Sant Hilari,
la vila de les cent fonts
plena d'arbres i muntanyes
caçadors i porcs senglars.

Sant Hilari, Sant Hilari
la vila de les cent fonts
que tots els estiuejants
vénen a curar-se el mal de queixal.

Sant Hilari, Sant Hilari
la vila de les cent fonts
a la Formació Professional
fot un fred que quedés glaçat

Sant Hilari, Sant Hilari
la vila de les cent fonts
poble de fred i pluja
i neu de tant en tant.

EL MEU POBLE

El meu poble,
és un poble de Les Guilleries
que quasi quasi
el coneix tothom.
Es el poble de Sant Hilari Sacalm,
un poble famós per les aigües.

Arriba la primavera
el poble s'alegra
amb els cants dels ocells
i amb el seu xiu-xiu,
que tots ens agrada.

Arriba l'estiu
el poble més content
per l'alegria i animació del jovent.
Vellets i velletes
ben abraçadets
i amb la seva joventut
i amb la seva salut
van guaitant les nostres fonts.

Arriba la tardor
comença a fer fred
i tots ben abrigadets,
ens estem ben escalfadets
a la hora del foguerret.

Arribada de l'hivern
i nevada segura
no és pas que no ens agradi!
sinó que ens encanta.
Petits i jovent
tirant-se boles de neu.

Maria Angels Màs
ler de F.P.

P
O
E
S
I
A

SANT HILARI

Sant Hilari, Sant Hilari,
ets un poble molt petit,
i els pardals i canaris
fan de tu un poble molt bonic.

Arbres i muntanyes,
vila de les cent fonts,
amb casals i cabanyes,
on juguen tots els minyons.

Hi ha una pastisseria,
on fan els Jaumets,
i qui és que no voldria
menjar-se un parell d'ells?

Si arribés alguna guerra,
farem de Sant Hilari un país,
i procurarem que la nostra terra
ens doni molts de fruits.

Tu, Sant Hilari meu,
No hi ha poble que et superi,
perquè ets la terra de Déu,
molt semblant a la d'un imperi.

Sant Hilari, Sant Hilari,
ets un poble molt petit,
i els pardals i canaris
fan de tu un poble molt bonic.

Miquel Angel Gómez
2on de F.P.

SANT HILARI

Sant Hilari, Sant Hilari
és un poble molt petit,
però els pardals i els canaris
fan de tu, un poble bonic.

Quan arribis a Sant Hilari,
la vila de les cent fonts,
abriga't ben abrigat
o no tindràs escalfor.

Sant Hilari, Sant Hilari,
és un poble més en la selva,
però encara que sigui petit
els nens i les mosses el fan molt eixerit.

Sant Hilari, Sant Hilari,
és un poble molt petit,
però els pardals i els canaris
fan de tu, un poble bonic.

L'avi Dolfo que és el més vell
és fort com un roure,
en canvi jo que sóc un nen
no sóc tan fort com ell.

Sant Hilari, Sant Hilari,
algun dia t'acabaràs
però com tu, Sant Hilari
pocs pobles hi hauran

Villalón
ler de F.P.

JA S' ACOMPLEIXEN 27 ANYS
DE L' ARRIBADA DE LA TELEVISIO

**SANT HILARI,
PIONERS**

Per _____
Xavi PUJOL

—
INTERRUPTOR

VOLUM

TONALITAT

COLORETS

No fa gaires dades, T.V.E. celebrava de forma no massa brillant, el seu 25è Aniversari. De la mateixa manera que per televisió ens varen passar la seva història a mi se'm va ocórrer explicar la història del muntatge a Sant Hilari.

El problema se'm va plantejar a l'hora d'enfocar el reportatge i vaig pensar que el millor era anar a parlar amb els tècnics de Sant Hilari. El primer, en Joan Fauria del que, hem de coincidir, sense la gran empenta inicial que va donar, Sant Hilari hagués tardat molt més en tenir t.v.. Aquesta empenta va ser recollida per Ramon Fauria i el senyor teixidor (un gran tècnic) que varen fer possible que la televisió es veiés a tot el poble mitjançant un gran esforç del que, segons penso, n'han sortit poc recompensats, almenys materialment, car em consta què, sobretot en Ramon, tingué pèrdues econòmiques.

Moralment, queda la satisfacció personal "No m'he mirat mai tv. com un negoci-hem comentava en Ramon-és un engranatge més meu".

En aquesta tasca, s'ha d'unir l'ajut desinteressat de Villaret, que va cedir un terreny per a instal·lar el primer i segon repetidors, amb la gran quantitat de molesties que això implicava. I ja per fi, l'arribada de l'U.H.F.. En Gabriel Miralpeix ("Biel") ens ho aclareix també en aquest reportatge.

La feina feta ha estat important. I ara quan celebra T.V.E. el 25è aniversari i es parla amb gran insistència de la televisió privada (l'exemple de Cardadeu és encoratgador), més que mai, pensant en la possibilitat d'aquesta televisió privada, convé retre un homenatge a tots aquells que feren possible que, del seu treball i esforç, naixés a Sant Hilari un dels primers sistemes de televisió de tota Espanya.

SANT HILARI, PIONERS DE LA TELE A ESPANYA

Per tal de fer una història més o menys documentada del què ha estat la vida de la Televisió a Sant Hilari, només ens cal recórrer a dues o tres fonts informatives. Són els tècnics de televisió del nostre poble, en Joan Fauria i en Ramon Fauria.

Pregunta. Parlo amb en Joan Fauria qui, en prou feines sense haver dit la primera paraula, ja em diu...

Resposta. A l'any 55 ja es veia televisió a Sant Hilari, i agafàvem senyal d'Itàlia. Això vol dir què abans de que estigués formada TVE, aquí ja la podiem veure.

P. Com es va aconseguir el muntatge, i, tanmateix, la possibilitat de veure la "tele" des de Sant Hilari?

R. Això es va aconseguir gràcies a un enginyer de la Casa Philips que venia estiu a Sant Hilari. Es tracta del Sr. Castro que, a casa seva, a Bar-

celona, s'havia construït una antena i aconseguí de captar imatge. Com que ell pujava sovint a Sant Hilari, vàrem muntar-ne una, d'antena. I al final es va construir, que la vàrem posar a Villaret, doncs allà era un dels pocs llocs del poble des d'on es podia agafar senyal. Al cap de poc temps, a Sant Hilari ja tenien televisió, abans que es muntés la xarxa nacional.

P. Així, podem dir que tenim la primera "tele" d'Espanya?

R. Bé, no exactament. La primera la va tenir el Sr. Castro que se la va muntar a casa seu. Aquí el que podem dir és que tenim la segona televisió del país. Clar que això mai no és segur, car no existeixen dades concretes per afirmar-ho rotundament. El que si podem dir amb molta tranquil·litat i sense por d'errar és què, en aquest camp, Sant Hilari ha estat pioner en el país.

En les paraules de Joan Fauria hi trobo un cert orgull, la satisfacció personal i íntima, d'haver estat un dels pioners dins el camp de la transmissió d'imatge. En parla a gust d'aquest tema i de segur que el seu record es remunta en aquells anys, anys difícils per cert, on el fet de treballar en quelcom nou i gairebé desconegut i a més, de gran repercussió al poble, el gratificava plenament. I és així perquè això no tan sols succeïa a Sant Hilari sinó que en certa forma, fou la "primarenca" de l'estat, puix ens consta que de les primeres imatges rebudes, moltes anaren a Sant Hilari.

P. Amb quin aparell es varen rebre les primeres imatges. Potser era muntat per vosaltres mateixos?

R. No, no. En absolut. L'aparell era holandès, de la casa Phil-

(passa a la plana següent)

(ve de la plana anterior)

ps. Precisament encara el tinc. Recordo que quan es va muntar se celebrava el Festival de San Remo i que la gent del poble venia a veure'l des del carrer. Era normal, ja que es tractava de la primera televisió al poble i una de les primeres del país, i no es volien perdre l'espectacle!. Soliem tenir "tele" molt sovint, i sobretot quan feia bon temps i les senyals arribaven, puix que aquí encara no s'emetia.

P. I va arribar el moment que va aparèixer TVE, a partir d'aquí la cosa s'anà normalitzant i extenent arreu. Recorda quina va ser la primera venda del poble?

R. Sí, la primera venda es va fer a Villaret, el mateix lloc on s'havien fet les proves per tal d'instal·lar una antena. Des d'allà s'agafava directe el canal 4 de Barcelona, que ha contiunuat fins que ara fa poc es va fer el canvi general d'antena a Sant Hilari. Era la famosa època del Barça i el Madrid i les Copes d'Europa. Quan hi havia partit tothom anava a veure'l a Villaret...

També es va muntar una antena al Col·legi Nacional, on també s'agafava imatge del mateix canal. La "tele" era de propietat i l'antena s'hi muntava provisionalment, bé quan hi havia partit, o bé quan hi havia quelcom d'interessant.

P. La història de la "tele" a Sant Hilari continua a partir d'aquí per uns camins d'expansió general, com és lògic. Emperò, caldria parlar també del repetidor.

R. La història és ben curta d'explicar. El primer repetidor, que no ho era, es va muntar a Villaret. Es tractava d'una antena "Passiva Amplificada" que rebia ones del canal 4 de Barcelona i les transmetia arreu del poble.

La cosa va continuar així fins que l'any 73 i, per ini-

ciativa de l'Ajuntament, es va muntar el repetidor d' UHF.

TAMBÉ EN INSTAL·LAR EL SEGON CANAL , PIONERS A SANT HILARI

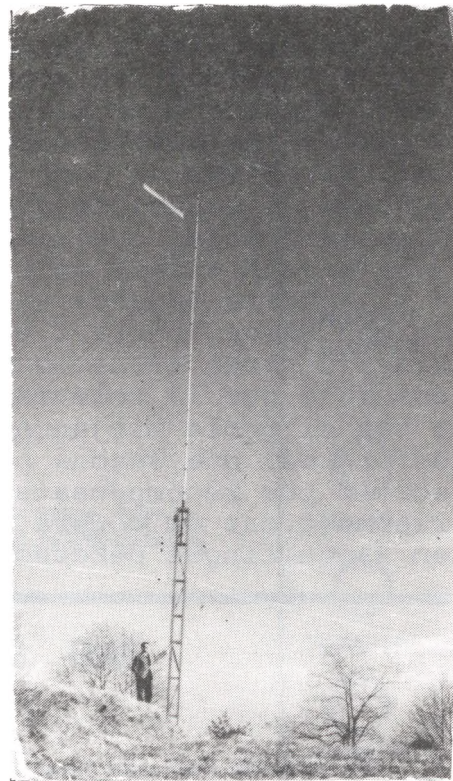
Es ben cert que la història de la Televisió a Sant Hilari ha passat per moments ben importants. Un d'aquests moments va ésser la construcció del nou repetidor que permetia la rebuda d'ones de VHF i UHF, éssent el primer poble de la nostra subcomarca de les Guilleries que això passava. N'era el batlle de la nostra vila en aquella època en Gabriel Miralpeix, Biel per a tothom.

P. Com va ésser la història del repetidor nou, quins varen ser els motius que varen impulsar el consistori a fer ho?

R: Bé, mira. El repetidor antic, que no era tal, sinó una mena d'antena especial i que estava situada a Villaret, estava en molt mal estat. Com aquell que diu ens queia a trossos, estava completament desmanegada. La cosa era greu fins el punt de que a la més petita tempesta corria el poble el perill de quedar-se sense televisió, i no només unes poques hores, sinó que de vegades durant molt de temps. Així que l'Ajuntament va decidir fer un pensament i va consultar els tècnics de televisió a Sant Hilari, en Planiol, en Joan Fauria i en Ramon Fauria. Total que es va creure convenient fer el nou repetidor.

P: Quan va ésser presa aquesta iniciativa?

R: Oficialment va ser l'any 1975, però en vàrem començar a parlar gairebé a finals de l'any 73. Precisament vàrem tenir contactes amb un xicot que era el que s'encarregava de muntar totes les xarxes de repetidors de bona part de

Catalunya i que fins i tot era considerat un dels bons tècnics a TVE a Madrid, amic d'en Ramon Fauria, i que ens va aconsellar favorablement envers la construcció del repetidor nou.

P. Un problema prou important és el dels presupostos. Com es varen fer i com va respondre la gent?

R. Jo crec que la gent va respondre molt positivament i explicaré el perquè. El presupost total pujava 1.400.000 ptes., de les quals un 20% corria a càrrec de l'Ajuntament. La resta havia d'ésser pagada pels usuaris de l'aparell televisiu. Es va fer un càlcul mig sobre els total de televisions al poble i vàrem passar una circular a 800 famílies demanant la seva opinió. A excepció d'una trentena de casos, els demés varen contestar positivament i, per tant,

es va tirar endavant...

P. Va ser problemàtic el lloc d'instal·lació del nou repetidor?

R. Més que polèmic, va ser difícil. Apart de Villaret, calia considerar llocs des d'on es pogués agafar millor imatge. Es va parlar del Serrat, però els del Barri veuen la "tele" sense antena... Un altre lloc va ser la Roca d'en Pla, i els tècnics en parlaven molt favorablement. Ja es parlava de fer una carretera, una plataforma, però al final varem preguntar-nos a nosaltres mateixos: Voleu dir que no estem fent una bestiesa? I es va canviar de lloc. Al final ens varem decidir pel lloc on estem ara, a dalt de Cal Sastre.

P. Al convertir-se Sant Hilari en un lloc on existia un gran nombre d'aparells i a sobre s'introduïa un nou servei públic com el del repetidor, és de notar la necessarietat d'un equip de manteniment. Com es va formar?

R. La seva existència i manutenció parteixen de la creació del repetidor. Resulta que tot i havent gent que no va pagar, es va passar dels 800 televisors i, per tant, es va tenir un superàvit de més de 200.000 ptes. Amb aquestes es paga una manutenció mínima, per acord mutu, als tècnics de Sant Hilari de manera que se'n cuiden dos anys cadascun. Aquest acaba en Joan Fauria, els dos que ve els farà en Planiol, i els dos primers els va fer en Ramon Fauria.

Les qüestions envers el tema de la "tele" a Sant Hilari he de reconèixer que són abundoses. La seva importància en quant a servei tècnic ha estat molt destacada, i respecte el camp d'iniciatives, s'ha de reconèixer que han estat moltes les ocasions en que s'ha sigut capdavanter. Tan sols remarcar, jo com a punt final i anecdòtic que Sant Hilari té IIón canal des de fa 6 anys, mentre que

a Arbúcies, per exemple, encara no el tenen, i altres po-

bles del voltant, el tenen de fa poc.

VILLARET O LA HISTORIA VIVA DE LA TELEVISIO A SANT HILARI

En començar aquest reportatge poc m'ho pensava jo que des de Villaret s'hagués escrit una plana tan important en la història de la televisió a Sant Hilari. Malgrat tot, jo ja sabia que en Josep Maria Pons (Villaret) o millor a casa seu, s'havia comprat una de les primeres televisions del poble i que allà, quan hi havia partit o alguna altra cosa important, pujaven cap allà dalt. I amb aquesta intenció m'hi vaig dirigir. Me'l trobo un divendres a la nit, per casualitat, i anem tots plegats cap a L'Espelma. Parlem un moment abans d'entrar i un cop dins, ens assentem de seguida per començar a xerrar.

Pregunta. M'han explicat que vosaltres, a Villaret, apart de la instal·lació del repetidor, també hi vareu tenir una de les primeres "teles" del poble. Sabent que era una cosa nova i que n'hi havien molt poques, és de creure que, quan hi hagués partit, per exemple, la casa s'omplís de gom a gom.

Resposta. I tant que s'omplia! El fet que tinguéssim la primera televisió del poble, car em consta que varem rebre la primera venda, va fer que molta gent, alguns amics i altres no tan coneguts, s'arribessin a donar un tomb per casa. Era allò de que tres em trucaven per venir i aleshores s'ho passaven els uns als altres. Hi venien 60, 70 persones i una vegada, si no recordo malament, en varen venir al voltant dels 120. Era quasibé com un bar. Realment molt bonic. Molt bonic però també un problema com ja pots comprendre,

però en fi...

P. I va durar molt de temps aquesta situació?

R. Si tenim en compte que la varem comprar l'any 57, potser van ser un parell d'anys. Si guí com sigui, he de reconèixer que la gent es va portar molt bé mentre això va durar.

L'entrevista a partir d'aquí es desordena. El que jo volia saber ja ho he recollit de primera mà, però vet aquí que sense haver-li dit amb prou feines res, en Josep Maria Pons continua xerrant. Sembla com si el record es despertés i es negués a tornar al son sense haver expressat, abans, el que ha estat una de les pàgines més importants quant la història de la televisió.

P. I el repetidor, quina mena de problemes us va portar?

R. Quant al repetidor he de dir que es va posar a casa perquè era un dels pocs llocs des d'on s'agafava imatge i hi havia corrent elèctric a la vora. Així que es va cedir el terreny del Turó que funcionava a partir de la llum de la casa que, per cert, no la cobravem. Si no recordo malament em sembla que només es va cobrar un any. Però la qüestió és que a partir d'aquí es va muntar al poble. Molèsties? Més aviat varen ser satisfaccions...

P. Emperò, m'imagino que el fet de tenir l'antena posada a casa vostra, xupant corrent, a més gratuïta, possibles avaries, us donaria més d'un disgust.

(passa a la plana següent)

Instantànea que recull l'enorme expectació que suscità la primera televisió a Sant Hilari.

(ve de la plana anterior)

R. Bé la veritat és que sí. Anecdòticament he de dir que quan es va instal·lar l'antena nova, o el nou repetidor, ens varen fer pagar igual, tot i que duiem des de feia 7 o 8 anys que l'antena vella xupava corrent de casa i ningú no ens la pagava. Varem fer allò que se'n diu un "tracte de pagès". No és per la qüestió econòmica, però no va haver-hi gratificació moral. Quant a molèsties, moltes, sobretot per avaries. S'havia de pujar a casa, obrir-la, donar corrent, i a la més mínima, com que era una antena molt rudimentària, ens quedavem sense. Així que tant jo com en Ramon Fauria, del qui crec que Sant Hilari li deu molt per la seva gran labor en "pro" de la tele al poble, feiem com una mena de treballadors permanents...

P. Quin paper hi van jugar els tècnics en aquest aspecte

de propagació?

R. Crec que s'ha de reconèixer dues coses. En Joan Fauria va ser qui va fer les primeres proves tècniques i qui va iniciar l'aparició de la tele al poble. Probablement, de no haver estat per ell, Sant Hilari hagués tingut televisió molt més tard. Emperò, també hi ha una altra cosa que convé aclarir, i és el fet de què en Ramon Fauria s'hi va abocar plenament. Gràcies al seu esforç personal, que va ser molt gran i del qual inclús en va sortir, m'atreviria a dir, perjudicat, i al del Sr. Teixidor un gran tècnic i molt assequible, es va continuar brillantment la cursa iniciada per en Joan, i que es va córrer gairebé en solitari: en Ramon, en Teixidor, i crec que jo també hi vaig jugar el meu paper. Si gui com sigui, tot va ser degut a l'esforç individual i

sacrificat d'unes poques persones en pro del poble...

L'espai se'ns acaba. La conversa es decanta ja cap a uns altres camins. M'agradaria recollir les paraules d'en Josep Maria Pons, Villaret, i que ens les fessim nostres.

"Agraeixo el treball de Ramon Fauria i del Sr. Teixidor per la gran tasca empresa envers la creació de la televisió a Sant Hilari, així com també la gran força inicial d'en Joan Fauria".

RAMON FAURIA, EIX DE LA PREPARACIÓ DE LA TELEVISIÓ A SANT HILARI

Havia realitzat ja tres entrevistes i en queda una, potser la més important, per a deixar clar el que havia estat la història de la televisió a Sant Hilari. Dic la més important perquè tots els trets apunten cap a allà mateix, cap a un personatge: Ramon Fauria. Així que varem quedar en veure'ns un dia.

Quan arribo, em trobo amb un home senzill, amable, somrient i... nerviós. Més tard em diria: "Es que és la primera vegada que em fan una entrevista i no sé si haurà quedat prou bé".

P. Segons la gent amb la que he parlat i per conclusions tretes respecte el mateix podem considerar que Joan Fauria fou l'iniciador de la "tele" a Sant Hilari. No obstant qui impulsà o impulsà a què els aparells s'extenguessin arreu de les cases del poble fou principalment en Ramon Fauria. Com va començar tot el procés?

R. El procés es va iniciar pel novembre de 1960, o sigui, que acabem de celebrar el 21 aniversari del primer repetidor. La cosa va iniciar-se quan el Teixidor, un gran tècnic, es va informar sobre els que es venen instalats a França, doncs a Espanya amb prou feines n'hi havia cap. El varem muntar tot i era una joguina, però era una solució, doncs amb els mitjans d'aquell temps poca cosa més es podia fer.

P. Quina importància va tenir aquest primer repetidor?

R. Importància? Molta, perquè era un dels primers que s'instalaren a Espanya. Molta gent d'altres llocs vénen a veure com estava instal·lada per a construir-ne una al seu poble. Recordo que va pujar Lluís Ecurra que avui és un alt càrrec directiu de "Prado del Rey" i que aleshores esta-

va a Miramar de Barcelona. També molts periodistes. Fou un gran aconyegement... S'ha de tenir en compte que la més mínima senyal rebuda era un èxit, puix que els mitjans tècnics eren molt limitats i qualsevol moment podia baixar tot.

P. Hi va haver un moment important a destacar?

R. Un dels moments més importants va ésser, a la tarda del dia que es va provar, al menjador de Can Manè, va ser tot un espectacle, doncs estavem tan tips de fer proves i més proves damunt de les taulades amb antenes que semblaven avions, sense poder veure res, que el moment engegar el repetidor i veure aquella cosa tan clara, l'emoció fou indescriptible, el xampany va anar a dojo, celebrant l'aconyegement.

P. Quina mena de suport tenieu? Es de creure que, tenint en compte els resultats obtinguts al final, algun organisme tant a nivell local com extralocal, us donés alguna subvenció o ajuda.

R. El suport més important amb que comptàvem era la nostra gran il·lusió. Erem gent molt jove i amb moltes ganes, això sí! La veritat és que en plan de negoci no es podia muntar perquè resultava ruïnós. Per tant havíem de recórrer a possibles subvencions, que no varen arribar mai. Recordo una reunió a l'Ajuntament en la que es va determinar que els usuaris paguessin una quota per a manteniment. Es varen recollir unes 25 o 30 mil ptes. per un total d'usuaris que no ultrapassen la quantitat de 30 persones.

L'Ajuntament va recórrer a TVE, l'organisme va assegurar que posarien el repetidor. Encara els esperem...

A més, crec que hem d'agrair a Villaret totes les facilitats

que va poder per poder instal·lar el repetidor, a la vora de casa seva. Encara que no intervingués directament en el procés tècnic, sí va tenir importància per l'interès que hi demostrà, aportant el que fós necessari.

P. M'imagino que us trobaríeu amb dificultats...

R. Clar que sí, i moltes! Un cop va estar instal·lat, el problema més important, apart de l'econòmic, era el del manteniment. Treballarem amb fred, amb neu sempre al carrer... I llavors feia fred de veritat i no com ara. A cada llampec, a cada tormenta, saltaven els transformadors d'alimentació. Solució? Canviar el model de transformador.

P. Un cop la cosa es va veure que funcionava, quin procés es va seguir després?

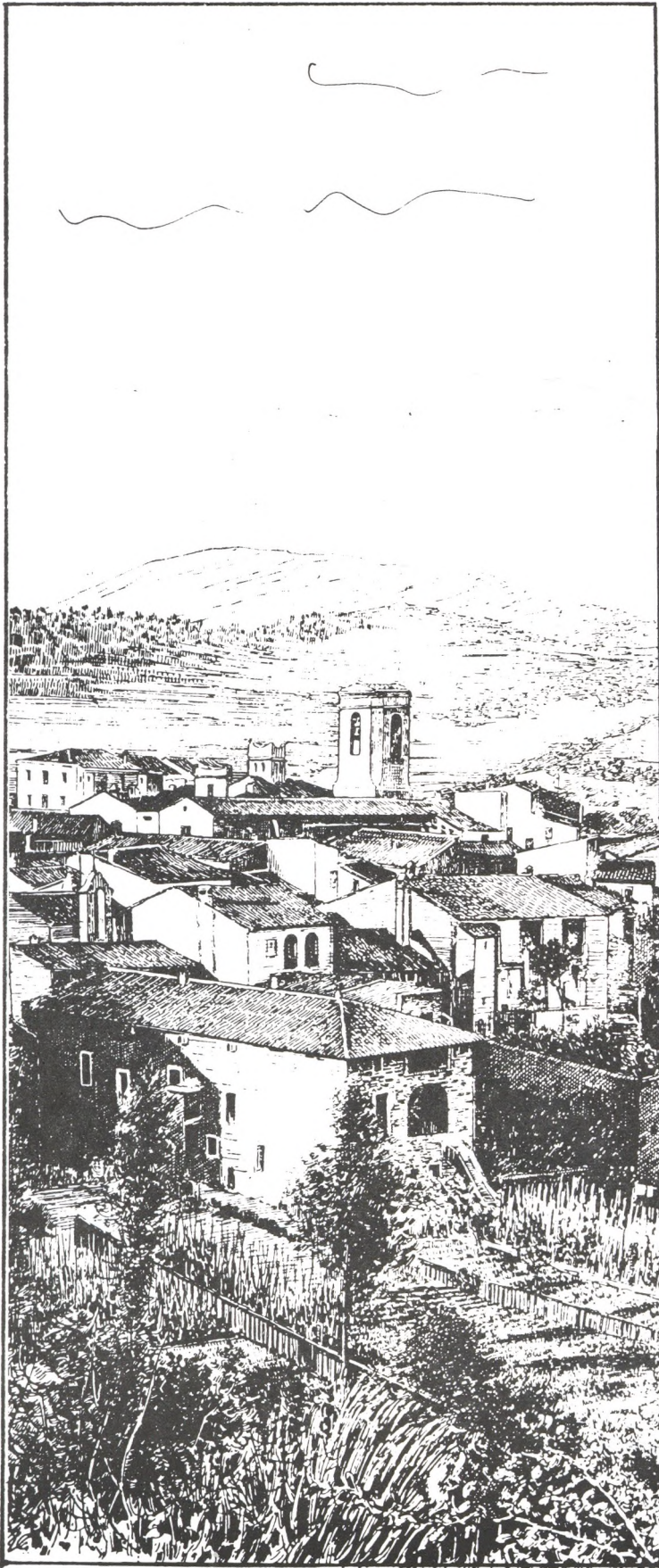
R. Després es varen instal·lar els primers televisors que foren: Tivoli, Bar Club, Parador Quico Vigatà i Can Poldo.

P. Satisfet?

R. Satisfet, malgrat no haver sortit massa gratificat, però això, mirat ja de lluny ja no té importància. L'important és la satisfacció personal, la gran satisfacció que vaig tenir en veure que havia aconseguit que la gent veiés unes imatges a través d'una petita caixa quan amb prou feines hi havia res més, veure els cafès de gom a gom per a veure la "tele"...

Deixo ja a en Ramon Fauria. El deixo somrient immers en el record, pensant amb tota aquella època en la que, de segur, va ser feliç: Així m'ho deia la seva cara... ●

LA FORMACIÓ

Sembla que fa quatre dies del primer aniversari i ja estem en el segon, la qual cosa ens diu molt a favor de la tasca que estan portant a terme els capdavanters de la publicació TERRA.

Avui diré quatre coses sobre l'evolució del poble que em serviran d'introducció a un parell d'articles a publicar en futures edicions i que parlaran d'aspectes genèrics de la història i la geografia del territori que anomenem Guillerries.

La política territorial a portar a terme pels estaments de poder no és pas clara ni de bon tros i potser convindria aixecar una mica la veu. Estem en un temps en què ens cal una identificació en els aspectes individual i col·lectiu, i crec que seria un moment oportú per a fer una sèrie d'identificacions a nivell de comunitat integrada en un marc territorial.

Les Guillerries formen un ente territorial delimitat, determinat i diferenciat dels que ens envolten, però sempre hem anat a remolc d'unes divisions administratives que ens han situat en un racó d'una o altra comarca (del Montseny en algun temps, d'Osona en altres i finalment de La Selva).

El cas és que sempre hem estat un problema pels responsables de la divisió comarcal perquè Les Guillerries no tenen res a veure, com no sigui la

D'UN POBLE

proximitat a d'altres comarques, amb la dinàmica de les comarques que han estat integrades. S'ha parlat de Les Guilleries com a comarca (només cal veure diverses publicacions al llarg del temps), com a comarca secundària, subcomarca i un seguit de diferents denominacions.

La gent que vivim a Les Guilleries formem una comunitat emmarcada en un territori que ens ha donat un tarannà i una manera de ser. Ens hem hagut d'espavilar sempre de la poca atenció que hem rebut dels organismes competents i mai no ens han solventat els greus problemes que ens afectaven i ens afecten. Per tant, caldria que ens féssim escoltar allà on fos per a cridar l'atenció sobre la nostra identitat i les nostres problemàtiques i passéssim una mica pel damunt d'aquestes delimitacions comarcals que ens han ofegat sempre com a un racó de món.

Es per això que des d'aquí voldria suggerir als hilariencs que féssim conscients d'aquest esperit de comunitat que formem i que el féssim valer per arribar a aconseguir totes aquelles coses que des de fa tant de temps estem esperant i que mai no veiem. Si mai no ho fem i no ens espavilem sempre serem aquell indret que des dels altres pobles ens diuen: "... a Sant Hilari, si, allà a la quinta punyeta".

Encara que s'han fet algunes troballes que poden relacionar el poblament d'aquestes contrades amb èpoques prehistòriques, hem de fer cas de fets i aconteixements més apropiats a la nostra història en parlar de l'ocupació humana d'aquest espai geogràfic que en diem Guilleries (es parla de destrals trobades al Pedró).

Se sap que el poble ibèric dels ausetans s'havia instal·lat en aquestes muntanyes, abans anomenades d'Ausona, però no en tenim la seva exacta localització.

Dels romans en tenim testimoni, l'ara votiva trobada prop de l'actual Santuari del Coll i que es conserva en el Museu Episcopal de Vic.

Serà el segle Xè quan tindrem una àmplia documentació sobre la parròquia de Sant Hilari; el primer i més antic document el trobem datat del 922. Aquest nom és d'influència francesa, ja que ve del bisbe i escriptor Sant Hilari de Poitiers, mort l'any 367 i més tard s'hi afegirà el topònim Sacalm que vol dir de la calma, de la planura.

La zona de Les Guilleries podem dir que formava un sol terme al voltant del Castell de Solterra (avui cim de Sant Miquel de les Formigues), punt més alt d'aquestes terres. La història del castell, avui inexistent, és la dels senyors feudals i aquesta la dels dominis de Sant Hilari. Aquest centre històric serà més tard desplaçat, als segles XIII-XIV, pel 'Castell DE Mascarbó' o 'Domus de la Rovira', casa fortificada en un lloc alt del Pla de les Arenes, de la que encara en queden restes.

Les famílies que senyorejaven el terme de Sant Hilari en els primers segles, depenien dels comtes de Barcelona. Més tard, Berenguer de Paba i el seu fill Guillem de Salitja en compraren els drets. En (passa a la plana següent)

sabieu que...

(ve de la plana anterior)

el segle XII passarà a la família dels Gurb que construiran la Domus de la Rovira on residiran llargues temporades. Es en aquesta època quan es produeixen violentes lluites feudals amb els Cabrera per a dominar aquests indrets.

Al segle XIV els Gurb, nissaga originària de la Plana de Vic, ja posseïen una casa en el pobla o sagrera de Sant Hilari, en el lloc actual de Can Rovira. Foren els Gurb els qui feren créixer el nucli poblacional de Sant Hilari en donar franquícies i privilegis, i en foren senyors absoluts. Al 1167 es creà el títol de "Comte de Solterra" a favor de Joan Sarriera i Descatllar, Gurb i Rocabertí. Des d'aquell moment els senyors del terme tindran el títol de Comtes de Solterra.

Sant Hilari com a nucli de població tardà molts anys a tenir una vertadera entitat. Foren necessàries moltes disposicions dels Gurb per arribar a formar un centre de certa importància (en el segle XV hi ha una mena de Carta Magna de Constitució de la Pobla de Sant Hilari).

El nucli embrionari no cal dir que fou l'església i els terrenys del voltant o sagrera, per anar-se aixemplant posteriorment. En el segle XVI hi ha un lleuger augment de la població i es creen els carrers que avui estan a prop de l'església, o sigui els de Vic, Valls i les places de l'Església (o de Dalt) i la de les Hortes, avui Jacint Verdaguer.

En el 1553 hi vivien un total de 22 famílies; en el 1718 hi trobem 480 habitants i en el 1786, amb el primer cens de Floridablanca, es compten un total de 1423 habitants en tot el terme municipal. En el segle XVII hem de recordar que sorgeix la història del famós i mitificat bandoler Joan Sala àlies Serrallonga, nascut a Viladrau i resident

durant molt de temps al mas Serrallonga de Querós; va ser una de les més grans figures del bandolerisme català del barroc. La guerra de la Independència, a principis del segle XIX, limita l'expansió que Sant Hilari havia experimentat anys abans. Aquí potser caldria destacar l'acció d'en Silvestre Saleta, del Mas Saleta, que va recollir i mantenir molta gent a casa seva uns dies, durant la guerra del francès; per això la seva casa fou saquejada diverses vegades.

Al llarg del segle XIX el creixement serà lent, però hi haurà un factor que amb el temps tindrà molta importància per Sant Hilari: la utilització de les propietats curatives de la Font Picant com a medi terapèutic, descobertes en el segle anterior i recomenades en els seus inicis pel Dr. Grivolosa. Ara es donarà una gran transformació en el poble i el turisme de balneari en serà un factor determinant. Més construccions, nous carrers i, en general, un impuls definitiu per una població que fins aquell moment havia restat estancada.

En el 1887 es fa la primera carretera que enllaçarà Vic amb Sant Hilari per a fer el servei de les aigües, i a finals de segle es faran obres que encara avui tenen enorme significat, com les grans reformes en el temple parroquial, l'hotel de la Font Picant, el camí de l'Hort Nou, la Casa de la Vila (més tard enderrocada),...

Durant la segona meitat de l'actual centúria, a partir dels anys cinquanta, és quan es produeix un autèntic "boom" en el desenrotllament i creixement del poble. Alguns anys de bones collites de patates, l'estiueig i la creació d'indústries de transformació de la fusta (torneries) provocaren una gran "revolució industrial", amb totes les seves conseqüències socials i econòmiques. Es creen molts llocs de treball, arribaren gent d'altres regions, i el bosc i el camp passaren a segon o tercer terme com a elements de producció. Tot això tindrà la seva repercussió en la construcció de vivendes i ampliarà les àrees urbanitzades, com el carrer de la Piscina, Font del Ferro, Bonavista, etc...

Avui, en els anys 80, Sant Hilari podem dir que no ha aconseguit un equilibri sectorial en la seva estructura econòmica i l'actual crisi pot arrossegar l'economia de Sant Hilari a una situació molt greu, de la mateixa manera que, sense saber gaire com, es creà un enorme increment industrial basat en la fusta. El sector secundari es troba en crisi i els altres no tenen pas gaire millor salut. Sant Hilari ha d'afrontar el problema i ha d'aconseguir una potencialització dels seus recursos econòmics, sempre tenint en compte que no podem deixar de banda el factor turístic, que potser l'hem marginat una mica, quan encara el nostre poble pot oferir tot allò que els indrets urbans i molts d'altres llocs no poden tenir: NATURALESA.

Sant Hilari és un important nucli que ha de saber conjugar i unir els esforços per a fer d'aquesta població un indret on la natura, el treball i la convivència, siguin patrimoni de tothom.

Àngel SERRADESANFERM

ANTON CARRERA

ANTON CARRERA I BUSQUETS va néixer a Vic el 25 de juny de 1943. Els quinze primers anys de la seva vida va sojornar a Sant Julià de Vilatorrada (Osona). Actualment resideix a Barcelona.

El seu avi matern, Anton Busquets i Punser, fill de Sant Hilari, significà l'antecedent literari familiar.

Als deu anys va descobrir la poesia llegint l'obra completa de Verdaguier. Els seus primers intents de poema daten d'aquesta època.

A partir de 1967 i al llarg de vuit anys va exercir de trobador arreu dels Països Catalans. Com a document d'aquesta experiència té editats tres discos. **Anton Carrera diu els seus poemes** (1969), **Anton Carrera** (1971) i **Piràmide** (1974).

La seva obra publicada en llibres comprèn sis títols. **Llibreta de poemes** (1968), **Poemes** (1970), **Ex-vots** (1971), **Tribu** (1973) i **Volum inevitable** (1975).

L'any 1978 obté la llicenciatura de Filologia Romànica en l'especialitat de llengua i literatura catalana a la Universitat de Barcelona.

Fruit d'aquesta etapa universitària fou el llibre intítulat **Les gestes essencials**. En aquests moments està en vies de publicació el que serà el seu darrer volum aparegut fins ara i que durà per títol **Nívia**. Els poemes que publiquem avui són rigorosament inèdits i han estat gentilmente cedits pel seu autor a TERRA. S'inclouen en la trajectòria que caracteritza la darrera producció d'Anton Carrera i on, com digué el malaguanyat Antoni Comas, "el paisatge és essencialment identificable amb l'home".

Francesc DANÉS

poesia

ENTRE COMETES

A Quico Danés,
per una amistat que no cal adjectivar.

I

*Aigües amunt d'aquest poema aquàtic
no hi ha remors ni pors sinó silenci;
de cims deserts provenen els conceptes:
arrodonits, davallen vers la plana.
Sagna a desdir d'ençà que s'entafura
per un congost d'argiles i argelagues.
En el fondal del gorg, captius, s'agiten
els mots menuts que enxarxa la sintaxi.*

II

*El peix vermell que amida la peixera,
enyora el grup, enyora la llacuna.
El seu present confina dins l'esfera
i el seu futur s'inscriu enllà del vidre,
àmbit de mort si salta a comprovar-ho.
Infortunat, extrema giragonses.*

Anton CARRERA
Novembre del 1981

.... i a les nits,

**LES
PEL
MA** pub

Bar TORRENT

**ctra.
d'arbúcies 19**

COTILLERIA
LLENCERIA
ROBA DE BRESSOL

Margareida

“Faci fred o calor compreu
a casa de la Margarita del racó,
i per més que busqueu com a casa
de la Margarita no trobareu.”

Costa,1 telf. 868792
Sant Hilari Sacalm

**BAR
CLUB**

LI DESITJA MOLT BONES FESTES

Balmes,6
Sant Hilari Sacalm

BAR "FELIX"

PLAÇA GRAVOLOSA 9

ENTRETENIMENTS

JEROGLIFIC

Sis noms de diaris catalans actuals (cadascun dels diaris està en una sola paraula).

S	V	P	E	R	I	O	D	I	C	O
A	O	A	R	T	A	B	V	E	O	C
I	N	U	N	M	D	A	F	V	R	G
B	I	O	H	G	K	L	Z	O	R	X
S	E	R	L	I	U	I	C	V	E	O
P	O	A	T	E	U	A	Q	U	O	R
L	N	A	H	V	C	I	R	G	N	D
M	E	B	A	J	V	R	U	D	S	A
C	A	P	U	N	T	J	A	R	I	T
F	O	M	R	L	G	K	X	B	E	A

ADIVINALLES

-Què és la cosa que quan més n'hi ha menys pesa?

-Quants nous hi ha entre el 9 i el 99?

-Quina és la capsa que s'obra i no es tanca?

-Què és la cosa blanca per fora i blanca per dins?

-Què és?
 en un prat blanc
 diví i de veure, una ànima
 /sense cos
 la vaig veure patir,
 el pic ho porta,
 el porta arrossegant i
 el que ha vegut ho va vomitar

ENCREUATS

1	2	3	4	5	
					1
					2
		■			3
	■		■		4
					5
					6

HORIZONTALS:

1, (a.r.) Astre que dóna voltes al voltant de la Terra. 2, Pasta que s'empra per les pestanyes. 3, Terminació d'infinitiu. Societat Anònima. 4, Consonant. Vocal. Consonant. 5, (a.r.) Fruit d'una cosa. 6, Tombar.

VERTICALS:

1, (a.r.) Moble per a seure. 2, (a.r.) Riu europeu. Simbol de metrologia. 3, (a.r.) So que caracteritza a la vaca. Organització Internacional. 4, Article determinat. (a.r.) Nota musical. 5, Home que roba.

Nota, (a.r.) significa "al revés"

SOLUCIONS Nº 19

A-Tres interruptors

B-Vint-i-un quadrats i deu triangles.

C-ENCREUATS:

Horizontals. 1, morat. 2, oeina.

3, tus. 4, os. ac. 5, llosa.

Verticals. 1, om. lo. 2, or. sl.

3, tir. o. 4, sauna. 5, tasca.

ESPECTACLES

CINEMA TIVOLI

Desembre

12 i 13: "Rescate en Titanic"
USA. Color. Jason Robards, Richard Jordan, David Selby. Director: Jerry Jameson.

19 i 20: "Moscú no cree en las lágrimas". URSS. Color. Vera A-lentova, Alexi Batalov, Irima Muraviova. Dtor. Vladimir Menshov.

25, 26 i 27: "El supercherif"
USA. Color. Bud Spencer, Ferruccio Amendola, Robert Hundar. Dtor. Michele Lupo.

"Es peligroso casarse a los 60". Espanyola. Color. Paco Martinez Soria, Julita Martinez. Dtor. Mariano Ozores.

"Voracidad". Italiana. Color. Lee Majors, Karen Black, Margaux Hemingway. Dtor. Anthony M. Dawson.

"Kárate a muerte en Bangkok"
USA. Color. Bruce Lee. Dtor. Lo Wei.

Gener

1, 2 i 3: "El bolero de Raquel"
Mexicana. Color. Mario Moreno "Cantinflas", Manola Saavedra, Flor Silvestre. Dtor. Miguel M. Delgado.

"Aullidos". USA. Color. Dee Wallace, Patrick Macnec, Belinda Belaski. Dtor. Robert Wise. *Aquesta pel·lícula obtingué dos Oscars: a la millor fotografia i a la millor direcció artística.*

"Dónde estará mi niño". Espanyola. Color. Manolo Escobar, Antonio Garisa, Rafaela Aparicio. Dtor. Luis Maria Delgado.

BIBLIOTECA

NOVETATS "LA CAIXA"

FLORES Y PLANTAS DEL MEDITERRANEO, de Tore Hylander.
PARA ESCRIBIR CORRECTAMENTE, de E. Sabaté.

PANORAMA DE LAS ARTES PLASTICAS ACTUALES, de Alfonso Muñoz Cantos.

TODO LO QUE SU MEDICO LE EXPLICARIA SI TUVIERA TIEMPO, de C. Rayner.

LA COSTUMBRE DE MORIR, de Raúl Guerra Garrido.

LOS MONEDEROS FALSOS, de André Gide.

LA MIEL CURA Y SANA, de Francoise Rahmias.

EL HOROSCOPO PARA TODOS, d'Atman.

MEMORIES I i II, de Josep M. Sagarra.

QUANTA, QUANTA GUERRA..., de Mercè Rodoreda.

LES MELMELADES DE BOSC, d'Eli de Cabanyes.

PUNTES DE COXI, de Cati Giralt.

MACRAMÉ A L'ESCOLA I, de Lliberata Mas.

LA MIEL CURA Y SANA
Autora: Francoise Nahmias

La mel és un deliciós do que la natura ha concedit a l'home. En l'antiguitat els pobles primitius utilitzaven la mel com a producte base de la seva alimentació. Amb el temps, l'home ha apreciat no tan sols les seves propietats alimentàries, sinó també les curatives.

L'autora ens explica la seva composició, conservació, perills d'alteració, els tractaments de bellesa, i també inclou una relació de receptes i preparats amb la mel i la gelea real.

UNA HISTORIA MARAVILLOSA: LA VERDAD DEL NACER.
Autor: Dr. Lionel Gedron

Llibre destinat al públic infantil-juvenil a través de pares i educadors.

Aquest llibre apassionarà als joves de set, deu o quinze anys, i els permetrà adoptar més tard una postura sana davant la sexualitat. Seduirà a les futures mares, als pares, als educadors...

Un llibre que es llegeix com un relat d'aventures.

Dolors

LAMPISTERIA
ELECTRICITAT

Josep Vilamala

Barri El Serrat, 11 (Ctra. Reixach) - Sant Hilari Sacalm (Girona)

Actualitat Futbolística

Quan a Sant Hilari parlem de futbol hem de tenir en consideració que hi ha 6 equips en plena competició actualment i que porten el nom del nostre poble i que són els següents: Primer equip, Juvenils, Infantils, Alevins, Benjamins, i Veterans. La meua intenció és informar als aficionats de l'actualitat de cada moment i de cada un dels esmentats equips i que és la següent:

PRIMER EQUIP: En fer el comentari al darrer nº de TERRA, deia que no havien perdut cap partit, i van estar inbatits fins a la 6a Jornada (derrota contundent a Cardedeu per 4 a 0), després estarien sense guanyar 3 partits més (a casa amb el Sils i als camps del Vilassar de Dalt i Tossa), per agafar altra vegada el bon camí a la Jornada 10a (guanyant a casa al Mollet per tres gols a dos), i el darrer partit jugat fins el moment de fer aquest article és el valuós empat al camp de la Sellera (1 a 1 a la 11a jornada). Ens preguntarem com és que l'equip perdés 4 partits seguits, i analitzant les causes hem de dir que 3 derrotes foren a camp contrari i una a casa, en partits que va notar-se molt la falta d'alguns homes titulars com en Chacón (expulsat per cinc partits al camp del Bellavista Milà, sanció exegeradíssima), i homes com l'Amaya I i en Rojas, que han estat lesionats algunes jornades. La veritat és que el Sant Hilari quan disposa de tota la plantilla en condicions, té un equip potent i continua essent un dels aspirants al títol; mentre és un dels equips més joves del seu grup.

JUVENILS: De mica en mica es van començant a incorporar el joc. La majoria de jugadors són infantils incorpo-

rats aquest any. Han perdut alguns partits per la mínima, però tenen l'honor d'haver guanyat als seus rivals comarcals, per 2 a 0 a l'Arbúcies (actual líder), i 3 a 0 al Farners. Juguen els diumenges al matí, i necessiten el suport dels aficionats.

INFANTILS: Només han guanyat un partit, 3 a 1 al Vidreres, i estan a la 10a jornada, però van millorant poc a poc i estan agafant l'experiència que els faltava. Juguen els dissabtes a la tarda, els aficionats els hem d'ajudar a tirar endavant, si es vol recollir primer s'ha de sembrar.

ALEVINS: Els entrena en Puig de rrajols, formen un conjunt bastant potent aquesta mainada; van començar el campionat el 31 d'octubre, els resultats són millors a fora de casa (0 a 3 al camp del Santa Cristina; 3 a 4 al camp del Tossa). Ajudem-los, necessiten el nostre suport.

BENJAMINS: Són els més petits d'aquesta família que forma el C.E. Sant Hilari. Tot just comencen a córrer per aquest camp de futbol, però tenen molta il·lusion i els agrada enfrontar-se a altres equips. Varen començar la competició el passat 15 de novembre per-

dent al camp del Farners per 4 gols a 0, no es pot fer cas dels primers partits, i si hem dit dels altres equips bases que necessiten el suport dels aficionats, hem de dir que els nostres Benjamins són els primers que necessiten que els aficionats vagin al camp a animar-los i que es preocupin d'ells, ja que tot just comencen. Acostumen a jugar els diumenges al matí.

VETERANS: Els he deixat per al final, ja que juguen per passar l'estona, per mantenir la forma i amb un caire totalment d'aficionats; dic això, perquè l'afecció futbolística de Sant Hilari es preocupi més de la mainada, del futbol base, que no pas dels veterans o primer equip (als quals també està molt bé animar-los, però no ho necessiten tant com els petits que comencen).

Els Veterans juguen els dissabtes a la tarda, i són tots ells exjugadors del primer equip. Estan ja a la 11a Jornada; és a dir, n'hi resten 2 per acabar la volta, porten molt bona campanya.

Els resultats del mes de novembre dels Veterans són els següents: Sant Hilari 1-Farners 0; Sils 3-Sant Hilari 3; Tybor 2-Sant Hilari 1; Sant Hilari 2-Skol 1 i Massanet Selva 0-Sant Hilari 5.

Només han perdut 1 partit en tot el campionat, al camp de la Tybor d'Hostalric i en cara antirreglamentària, ja que la Tybor va alinejar algun jugador professional. El Sant Hilari va cursar la corresponent reclamació en acabar el partit, i és d'esperar que el veredict del Comitè serà al seu favor. Ara li resten per jugar 2 partits amb els dos equips millor classificats: El Monteveo i el Lloret de Mar (que junt amb els nostres "Avis" encapçalen la classificació). S.C. ●

personatges de la
nostra terra

JORDI PONS

Per
Xavier CLOS

La gent que s'ha dedicat, i es dedica a anar a la muntanya, rarament hi busca la popularitat, el personalisme, la glòria o la competició; és per això que no podem anomenar al muntanyisme com un esport competitiu, sinó que l'atracció de la muntanya ve donada per altres motius diferents, com poden ser la pau, el silenci, la solitud total, l'aventura, el risc, etc...

Entre els muntanyencs és normal trobar-hi una extraordinària solidaritat i, a la vegada, també un admirable amor cap a la natura i, especialment, cap a la muntanya. Es curiós, pe

Centrant-nos ja en el muntanisme català, ens trobem que el Centre Excursionista de Catalunya es remonta al 1876, essent les seves activitats les sortides cap el Pirineu i Alps i d'altres zones del país. Recordem per les fotografies aquells homes que equipats amb artilugis que ara ens farien somriure, s'endinsaven cap als Pirineus amb tota il·lusió de l'aventura.

Però és a partir dels anys cinquanta i seixanta que els centres excursionistes del nostre país comencen a tenir una incidència important, i sobretot, ja als anys setanta quan l'alpinisme català es fa notar a nivell mundial.

En aquests anys, Catalunya ha donat grans muntanyencs i extraordinaris alpinistes, i precisament hem elegit un personatge que es pot considerar com el més representatiu i el que més prestigi ha donat a l'alpinisme català arreu del món, juntament amb J. M. Anglada i alguns d'altres.

JORDI PONS I SANJINES, nascut el 4 de gener de 1933, té don-

cs 48 anys. Començà la seva activitat muntanyenca als catorze anys formant part de l'Agrupament Escolta Apel. les Mestres de Barcelona.

Soci del Club Muntanyenc Barcelonès i del Centre Excursionista de Catalunya. Portà una destacada activitat de muntanya en el primer club i d'esquí de competició en el segon. Durant tretze anys participà en els Campionats d'Espanya d'esquí nòrdic i vint-i-set de Catalunya, així com d'altres competicions europees de grans distàncies.

*Ha realitzat més de 1200 projeccions i conferències sobre temes muntanyencs. Es autor del llibre **Annapurna Est, un 8000 verge**, traduït després al castellà.*

Es membre del Grup de Socors a muntanya i de la Comissió de Seguretat de la Unió Internacional d'Associacions d'Alpinisme.

Pregunta. Quina força d'atracció pot tenir gaudir de la muntanya, aquests monstres de pedra, o de pedra i gel, fins al punt que l'home està dis-

posat a patir dins a límits indòspits. Quina és la força que et mou i què sents quan t'hi trobes?

Resposta. Que jo sàpiga, des de que el món és món, l'home ha estat lligat sempre a l'aventura, tot i que les motivacions hagin estat diferents entre uns i altres. L'explotació de la terra, la caça, la recerca de minerals o fins i tot la simple contemplació de la natura havien estat motius més que suficients per a que l'home estimés els espais oberts i crec que aquest fet tenia i té tal força d'atracció que s'ha acceptat el risc com un medi per aconseguir finalment uns resultats.

Hi ha homes que han arriscat diners en un afany de lucre, però la història és plena de personatges que han arriscat la seva salut, per protegir la dels altres, en un afany de proselitisme. Així doncs, en una societat d'ideologies tan diferents, no podem faltar aquells que ho arrisquem tot per aconseguir sim-

(passa a la plana següent)

exemple, veure, o millor dit, llegir (en el meu cas) com un alpinista davant un pic de set o vuit mil quilòmetres al qual vol pujar, i que sap que li espera tota classe de sacrificis per arribar-hi, no hi sap veure l'enemic que s'ha de derrotar, sinó molt al contrari, moltes vegades es rendeix davant la bellesa que el cim li ofereix i es transforma en part d'aquella muntanya i viu per ella durant el temps que li vomporti la seva estada allà.

Molts han estat els aventurers que han intentat estar al cim d'alguna d'aquestes muntanyes de grans dimensi-

ons. Alguns, en el seu intent hi han trobat la mort, d'altres no han pogut arribar-hi per motius diferents i altres han pogut tenir el privilegi d'experimentar les sensacions d'estar trepitjant un cim de més de vuit mil metres (àdhuc sense oxigen). Encara que aquests són relativament pocs, ja que els 14 pics de més de vuit mil han estat conquerits recentment, a partir de 1950 amb l'arribada a l'Annapurna pels francesos (aquests catorze pics es troben tots a la cordillera de l'Himalaia).

personatges de la nostra terra

(ve de la plana anterior)

plement la pròpia satisfacció i trobar un altre sentit a la vida.

En aquesta lluita de l'home i la muntanya jo arribo a la més profunda convicció de que, en aquesta vida, no totes les coses que resulten imprescindibles, són les més importants.

P. Es pot trobar en la muntanya un sentit o bé un motiu de vida, a la qual dedicar-hi tot el teu esforç, i viure exclusivament per ella? (Parlo per Messner, ...)

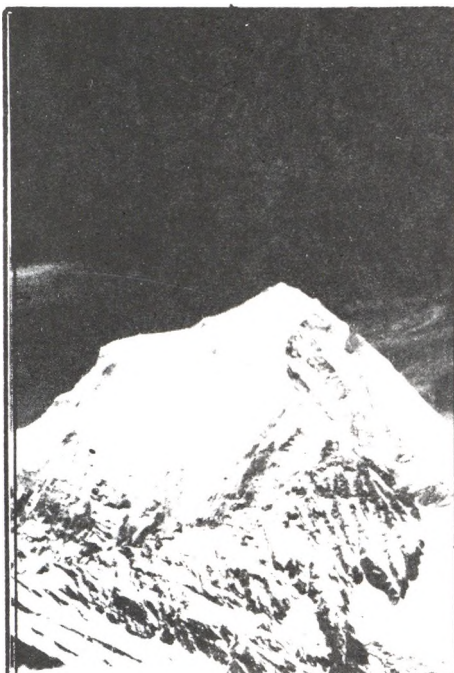
R. Per a tots aquells que d'una manera o altra estem identificats amb la muntanya, aquesta té un sentit de vida i a poc a poc configura la nostra manera de ser i d'actuar, d'acord amb la dedicació. Ara bé, el que una bona part de professionals d'arreu el món puguin viure exclusivament de la muntanya, ja no és massa habitual. En primer lloc perquè la gran majoria de practicants no busquen aquest fi, però és que per altra part no tothom té les aptituds d'un Reinhold Messner que ha sabut trobar la forma de viure per i de la muntanya, la qual cosa no és gens fàcil. Amb tot, cal dir que aquest sistema de vida (fer expedicions, conferències, llibres, etc...) comporta moltes obligacions.

P. Catalunya sempre ha estat capdavantera de l'alpinisme dins l'estat espanyol, però ens podries explicar quines raons varen fer possible aquest desenvolupament de l'alpinisme a Catalunya?

R. Tradicionalment Catalunya sempre ha estat un poble d'excursionistes, ja sigui per la configuració de la terra, per un natural respecte a la natura, o bé, perquè no, com un medi d'expressió de llibertat, trencant cadenes contra una societat de consum que ens ofega.

Sense quasi adonar-nos-en

tothom, ha estat sempre un xic excursionista i dins la lògica evolució, tant com a fenomen social com a esport, havíem d'arribar forçosament a l'època de l'alpinisme capdavanter i de les grans conquestes i en aquesta transformació no fèiem sinó igualar-nos a Europa i Catalunya mira al nord.

dhaulagiri 8.172 m

"la muntanya de les tempestes"

Sens dubte el gran moment de l'alpinisme català fou el de l'expedició **Annapurna Est** (8026 metres) on s'intentaria arribar per una cara totalment verge fins aleshores.

"Estic convençut que protagonitzar una aventura d'aquesta mena, pot ésser una satisfacció de la pròpia superació o bé la culminació d'una ambició esportiva de pretendre aconseguir sempre allò més difícil". Eren paraules d'en Jordi Pons a principis de 1974, uns mesos abans de partir l'expedició.

Tot l'alpinisme espanyol va estar pendent del resultat d'aquella extraordinària aventura, fins un dia de maig d'aquell 1974 en què un telegrama dirigit a la Federació Catalana de Muntanyisme va convulsionar el moviment muntanyenc català; el telegrama textualment deia: "L'ANNAPURNA EST 8026 METRES VENÇUT 29 ABRIL DESPRES DE CINQ CAMPAMENTS I SENSE OXIGEN. STOP. TOTS EN BONA SALUT ENVIEM UNA FORTA ABRAÇADA A TOT EL MUNTANYISME CATALA" J. M. Anglada (Katmandú 16-V-74).

També hem extret les seves sensacions del llibre **Annapurna Est** al moment de l'arribada:

"El mateix cansament ens fa veure visions, i és curiós com tots tres notem la presència d'una tercera persona-inexistent, és clar- que ens acompanya.

Immersos en la soledat més impressionant, enmig del silenci més absolut, arribem a la diminuta aresta que forma el cim.

Són moments indescriptibles. El teu somni s'acaba de convertir en realitat. Trepitgem un cim verge, l'Annapurna Est de 8026 metres!". Era el primer "vuit-mil" català i espanyol.

P. La primera gran expedició catalana coronada amb èxit, i amb repercussions mundials, va estar l'any 1974 en trepitjar per primera vegada el cim de l'Annapurna (8026 m.) després de pujar i obrir una nova via per la cara est que restava verge fins aleshores.

Malgrat que va tenir poc ressó a la premsa, quines repercussions va tenir arreu de Catalunya? Potser va obrir les portes de l'Himalaia a l'alpinisme espanyol?

R. Contràriament al que suposes, la gran primera expedició catalana que vàrem dur a cap a l'Himalaia va tenir molt de ressó, no tant sols a casa nostra sinó també arreu de l'Estat espanyol i òbviam-

ment a l'estranger.

La nostra conquesta sobre l'Annapurna, fou una conquesta de tots i tothom s'hi va sentir identificat d'una manera o altra. En primer lloc perquè el nom de l'Annapurna ja evocava una sèrie de records fins i tot més enllà dels propis muntanyencs i també perquè l'any 74 aquesta victòria sobre el cim verge de 8.024 m., ens donava la majoria d'edat i obríen, en certa manera, les portes a futures expedicions. En aquest aspecte crec que els catalans hem estat capdavanter i després de les nostres expedicions als Andes, a l'Hindu-Kush o bé a l'Himala-

A les dues de la tarda trepitgem les torturades roques del cim, d'aquest Dhaulagiri que, amb els seus 8172 m., domina la resta de muntanyes que s'estenen al seu entorn".

P. A l'any 1979 corones el cim del Dhaulagiri i et converteixes en un dels pocs elegits que han trepitjat dos "vuit mil". Quines sensacions vares tenir al cim del Dhauligiri, quasi al sostre del món?

R. El cim del Dhauligiri es troba davant mateix de l'Annapurna, a una distància de trenta quilòmetres en línia recta i separat per la gegan-

P. Has col·laborat en la preparació dels joves muntanyencs catalans, has escalat els Andes, l'Hindu-Kush, Groenlàndia, l'Àfrica, l'Himalaia, etc.. has aconseguit dos "vuit mil" i vas camí de coronar l'Everest. Als teus quasi cinquanta anys, no t'ha temptat mai la idea de la retirada?

R. Mentretant les il·lusions superin les meves energies, seguiré pensant que tinc les forces necessàries per afrontar el risc de l'aventura. Sóc conscient de que no sempre es pot estar en primera línia, però jo crec que això es refereix sobretot als

ACTIVITAT MES DESTACADA A MUNTANYA

- 1.952 Paret nord del Caperàn de Sesques. VI° sup.
- 1.959 Paret nord Cima Grande di Lavarado.
- 1.960 Paret sud Mont Blanc, via Centinelle Rouge. Cima Su Alto via Livanos-Grabel. VI° sup. Torre Trieste via Cassin-Ratti. VI° sup.
- 1.961 Aresta norest Nevado Huascarán 6.768 mts.
- 1.962 Paret nord Cervino.
- 1.963 Directíssima paret est Nevado Siula Grande 6.354 mts.
- 1.964 Paret nord de l'Eiger.
- 1.964 Directíssima Cima Grande di Lavarado.
- 1.966 Chimborazo 6.310 mts.
- 1.966 Nevado Huayna Potosí 6.270 mts.
- 1.967 Aresta Nord de la Garet el D' Jenoun. (Hoggar).
- 1.967 Paret nord de les Grandes Jorasses.
- 1.968 Mont Ararat. 5.165 mts. (Armènia).
- 1.969 Intor-o-nal 7.398 mts.
- 1.970 Paret norest Piz Badile.
- 1.973 Exploració Illa Upernivik.
- 1.974 Annapurna est. 8.026 mts.
- 1.976 Agpatut. Península Alfred Wegener.
- 1.978 Nevado Yerupajá sud. Directíssima paret oest.
- 1.979 Dhaulagiri I 8.172.

EXPEDICIONS

- 1.961 1.ª Expedició espanyola als Andes del Perú.
- 1.963 Expedició Barcelona als Andes del Perú.
- 1.966 Expedició espanyola Alaska-Terra de Foc.
- 1.967 Expedició a les muntanyes de l'Hoggar.
- 1.968 Expedició Trans Himalaia.
- 1.969 Expedició Barcelona a l'Hindu-Kush. (Paquistà).
- 1.973 Expedició catalana a Groenlàndia.
- 1.974 Expedició espanyola a l'Annapurna.
- 1.975 Operació Andes del Perú-Chopicalpi.
- 1.976 Expedició nàutic-alpina a Groenlàndia.
- 1.977 Expedició Saraghrar 77. Hindu-Kush (Paquistà).
- 1.978 Expedició Inti Wata 78. C.E.C.
- 1.979 Expedició catalana-navarresa al Dhaulagiri.

ia, aquestes han proliferat a l'entorn de l'Estat espanyol.

Estem ja al 1979, Jordi Pons en una expedició catalano-navarresa arriba per segona vegada a més de vuit mil metres, és el terrible Dhaulagiri (8.172 metres) muntanya de les tempestes'. Aquesta és l'arribada, comentada des de la revista **Vertex**, per Jordi Pons:

"Si miro amunt o avall, sempre veig un company aturat amb el cos encorbat cercant inútilment una posició més còmoda. Si algú ens veia, creuria que som al límit de la fatiga, però una vegada més ens incorporem i continuem com uns automates vers una meta que ja no és lluny.

tesca i profunda vall del Khali Gandaki. Bé, com pots comprendre durant la nostra ascensió a l'Annapurna aquell cim del Dhaulagiri el teniem sempre plantat davant mateix com una visió, com un gegant inaccessible, l'ascensió del qual se'm presentava com una cosa irreal i ara, cinc anys més tard, en el moment de trepitjar el cim seguia semblant-me un somni i més quant la seva conquesta havia estat al límit de les nostres forces. Sols uns dies més tard m'adonaria d'on arribava la íntima satisfacció de saber que jo era un més entre els pocs que havien tingut la sort de trepitjar dos "vuit mil" a l'Himalaia, del Nepal.

esports de competició. En el meu cas sé que encara em queden molts anys per seguir treballant per les noves generacions d'excursionistes, en el camp de la divulgació i com no, continuar coneixent tants i tants indrets del nostre planeta, ja siguin altes muntanyes o racons indòspits de la selva. Crec que això és quelcom que ni s'oblida ni es pot deixar fàcilment.

P. Com veus l'actual moment de l'alpinisme català? I no creus que la tècnica supera les aptituds naturals?

R. Crec que l'excursionisme i l'alpinisme català viu uns bons moments. En primer lloc

(passa a la plana següent)

TALLERS

WATT'S

millor servei

ELECTRODO-
MÈSTICS

WATT'S

us desitja

BONES
FESTES

personatges de la nostra terra

(ve de la plana anterior)

perquè és un fenomen social que tothom comprèn i accepta. Sols es tracta de coordinar la serenitat i la maduresa dels vells amb l'esperit i la força renovadora dels joves. En el nostre esport hi convergeix tothom, des del primer caminador a l'escalador més ariscat, en tant existeixen les entitats com a seus aglutinadores, l'excursionisme no decaurà, per ,és que ens envoltin els paràssits i "passotes" que n'hi hauran. Per altra part, és cert que la tècnica està superant les aptituds naturals, però aquest fenomen és mundial i cal no fer-ne massa cas, si bé és possible que a la fi quedi ben de-

limitat l'excursionisme tradicional i l'atleta de muntanya. El temps ens ho dirà.

Enguany, Jordi Pons ha coronat l'Ama-Dablau "muntanya sagrada" (Himalaia, 7000 m.) i aquesta muntanya havia estat prohibida fins dos anys enrra per considerar-la sagrada, i tan sols dues expedicions havien aconseguit arribar al cim; personalment és la muntanya que més m'ha impressionat i la que més bellesa desprèn.

Cal ressaltar que les diferents expedicions i activitats, a part de l'Himalaia (Groenlàndia, Africa, Hindu-Kush -Pakistà-, Alaska, Andes, etc..) no són menys importants, però l'espai de la revista no permet excessos. També haguessim volgut parlar sobre la propera expedició de l'any vinent

que ja està preparant i que té com a finalitat arribar al sostre del món, l'Everest (8.848 m.). Des d'ací et desitgem molta sort.

Així doncs, aquí queda la imatge d'un home que no ha estat pas la nostra intenció mitificar-lo, sinó deixar clar que el muntanyisme català té homes que en alpinisme, voluntat i humanitat estan a l'altura mundial.

Nota: degut a les múltiples obligacions del nostre personatge d'avui, i la pressa que corria l'entrevista, aquesta ha estat feta en un qüestionari que se li envià a casa seva, i que gentilment s'ha dignat contestar. Des d'aquí et donem les gràcies, Jordi. ●

Rècord d'assistència al IX Cross Regional

El passat 15 de novembre, se celebrà al Pla de les Arenes el IX Cross Regional, que, sota l'organització de la Penya Barcelonista (Secció Atlètica), arreglè a 1335 atletes d'arreu de Catalunya.

D'aquest memorable esdeveniment, que ha fet situar Sant Hilari en un lloc destacadíssim dins del "ranking" de convocatòries atlètiques a Catalunya, ressaltarem a dos atletes hilariencs que realitzaren idèntics llocs, però en

categories diferents. Ens referim a Toni Brugué -senior- i Ramon Muntalt -alevi- que aconseguiren arribar a catorzè lloc respectivament.

D'altra banda, la participació escolar al Cross fou notable, puix del Col.legi Dr. Morales i del Sant Josep participaren 48 i 6 atletes, respectivament, i de la Penya Barcelonista -Secció Atlètica- un total de 17 atletes.

En resum, els organitzadors acompliren a la perfecció el

seu treball corresponent, i d'una forma especial l'elecció del circuit del Pla de les Arenes com a marc incomparable per a la celebració d'un Cross Regional. Aquest darrer punt fou elogiat d'una forma unànime per la premsa esportiva catalana, i creiem que pot ésser decisiu per a que, en un futur immediat, els Campionats de Catalunya arribin a Sant Hilari.

J.B.

Les fotografies recollen diferents moments de la celebració del IX Cross Regional celebrat el passat novembre al Pla de les Arenes. El guanyador dels seniors masculins fou el barceloní Josep Maria Abascal (F.C. Barcelona) i de les seniors femenines la colomina Cristina Agustí (Farmers). Tot plegat, un èxit esclatant que cal repetir el proper any.

PUB

ESTUDI·81

ESTUDI·81

DISCOTECA

sant hilari de sacalm
(girona)

Dissabte, 19 de desembre a les 10,30 de la nit

ESTUDI·81

presenta la fabulosa

FESTA NADALENCA

I

LA NIT DE LA NEU

També, una esplèndida festa per LA NIT DE NADAL

I

GRAN REVETLLA

DE FI D'ANY

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

NOTA: Per a reservar la taula de **Fi d'Any**, dirigir-se al Sr. Raset.